

Briuselis, 2025 m. birželio 13 d.
(OR. en)

10274/25
ADD 6

Tarpinstitucinė byla:
2025/0163 (NLE)

AELE 52
CH 18
MI 395
ESPACE 47

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. birželio 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 308 annex
Dalykas:	PRIEDAS prie Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, pasirašymo ir dėl Susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų laikino taikymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 308 - Annex 6.

Pridedama: COM(2025) 308 annex

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 06 13
COM(2025) 308 final

ANNEX 6

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo

**dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos
Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, pasirašymo ir dėl Susitarimo dėl Šveicarijos
Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje
sąlygų laikino taikymo**

EUROPOS SĄJUNGOS
IR ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJOS
SUSITARIMAS
DĖL ELEKTROS ENERGIJOS

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga)

ir

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA (toliau – Šveicarija),

toliau – Susitariančiosios Šalys,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Sąjungos ir Šveicarijos elektros energijos sistemos yra itin glaudžiai integruotos, ir į tai, kad Šveicarija priklausė Europos šalių grupei, kuri, siekdama pasinaudoti bendrų energijos išteklių teikiamais privalumais, išplėtojo perdavimo sistemos operatorių bendradarbiavimu grindžiamą tarpvalstybinę prekybą elektros energija Europoje,

ATKREIPDAMOS DĖMESĮ į tai, kad, siekiant suformuoti veiksmingą elektros energijos vidaus rinką, kurioje veiktų tokie prekybos elektros energija mechanizmai, kaip rinkos susiejimas Sąjungos mastu, pakeičiantys ankstesnę bendradarbiavimo sistemą, per pastaruosius du dešimtmečius Sąjungoje sukurta išsami teisinė sistema,

PRIPAŽINDAMOS, kad dėl to, jog Sąjungos taisyklės dėl prekybos elektros energija ir tiekimo saugumo Šveicarijoje netaikomos ir dėl šios priežasties Šveicarija nedalyvauja Sąjungos teisės aktais reglamentuojamų bendros prekybos sistemų, platformų ir koordinavimo organų veikloje, Susitariančiųjų Šalių bendradarbiavimui elektros energijos srityje ir jų tiekimo saugumui kyla vis didesnių iššūkių, dėl kurių mažėja rinkos efektyvumas, auga sandorio išlaidos, atsiranda teisinis netikrumas ir ima trūkti elektros energijos mainų patikimumo, o tai lemia papildomas išlaidas elektros energijos vartotojams,

PABRĖŽDAMOS, kad šiuo Susitarimu, atsižvelgiant į egzistuojančią glaudžią fizinę Šveicarijos elektros energijos sistemos integraciją į Europos elektros energijos sistemą, bendram Šveicarijos ir Sąjungos labai siekiama stiprinti abipusį bendradarbiavimą elektros energijos sektoriuje, sudaryti sąlygas Šveicarijai dalyvauti visų prekybos sistemų, platformų ir Sąjungos teisės aktais reglamentuojamų bendro koordinavimo organų veikloje, skatinti tarpvalstybinę prekybą elektros energija, didinti ekonominį efektyvumą ir socialinę gerovę, gerinti tiekimo saugumą, didinti tinklo stabilumą ir sudaryti palankesnes sąlygas Europai iki 2050 m. pereiti prie neutralaus poveikio klimatui energetikos sistemos,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad tam, jog Šveicarija veiktų Sąjungos elektros energijos vidaus rinkoje, Šveicarijos integracija turi vykti tokiu būdu, kuriuo Susitariančiosioms Šalims būtų užtikrinamos tokios pačios teisės ir pareigos. Savo ruožtu, tuo tikslu būtinos tinkamos taisyklės dėl vienodų sąlygų, be kita ko, atitinkamos taisyklės dėl konkurencijos, aplinkos apsaugos ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos, kuriomis būtų užtikrinama atvira ir sąžininga Susitariančiųjų Šalių konkurencija,

ATKREIPDAMOS DĖMESĮ į glaudaus Susitariančiųjų Šalių ir jų institucijų bendradarbiavimo būtinybę tinkamo elektros energijos vidaus rinkai skirtų taisyklių aiškinimo ir taikymo tikslais, taip pat didesnio regioninio tinklo stabilumo ir tiekimo saugumo, ypač energetikos krizės metu, tikslais,

PABRĖŽDAMOS, kad Susitariančiosios Šalys elektros energijos tiekimo saugumą laiko labai svarbiu savo bendradarbiavimo pagal šį Susitarimą elementu ir kad vienas esminių šio Susitarimo tikslų yra nustatyti patikimas taisykles, kuriomis būtų užtikrinama, kad abi Susitariančiosios Šalys remdamosi aiškiomis taisyklėmis elektros energijos mainus toliau vykdytų net ir energetikos krizės metu, galėdamos pasikliauti viena kitos elektros energijos srautais ir kartu mažinti elektros energijos vartotojų išlaidas,

PRIPAŽINDAMOS, kad dėl fizinio ilgalaikio tarpvalstybinio pralaidumo rezervavimo ribojamas Sąjungos elektros energijos rinkos taisyklėse įtvirtinto trečiosios šalies prieigos principo taikymas ir kad tvarkant ankstesnes su Sąjungai nepriklausančiomis šalimis sudarytas sutartis dėl fizinio ilgalaikio rezervavimo gali kilti sudėtingų teisinių klausimų, šiuo Susitarimu turėtų būti suteikiama teisinio tikrumo dėl laipsniško tokio rezervavimo atsisakymo ir pereinamuoju laikotarpiu taikytinos tvarkos,

ATSIŽVELGDAMOS į tarpvalstybinės prekybos elektros energija ir investicijų į ekonomiškai efektyvų, švarų ir saugų elektros energijos tiekimą Sąjungoje ir Šveicarijoje naudą,

PRIPAŽINDAMOS, kad elektros energijos infrastruktūros viešojo nuosavybė gali būti teisėtas politinis pasirinkimas,

SIEKDAMOS stiprinti ir intensyvinti Šveicarijos ir jos įmonių veikimą Sąjungos vidaus rinkoje, kurioje Šveicarija veikia pagal šį Susitarimą,

PRIPAŽINDAMOS, kad siekiant tinkamo veikimo ir vienodumo tose vidaus rinkos srityse, kuriose veikia Šveicarija, Šveicarijos ir Sąjungos įmonėms būtina užtikrinti vienodas konkurencijos sąlygas remiantis materialinėmis ir procedūrinėmis taisyklėmis, kurios būtų lygiavertės vidaus rinkoje taikomoms valstybės pagalbos taisyklėms,

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS Susitariančiųjų Šalių autonomiškumą ir jų institucijų vaidmenį bei kompetencijos sritis, taip pat, kalbant apie Šveicariją, iš jos konstitucinės santvarkos išplaukiančių principų, be kita ko, tiesioginės demokratijos, galių atskyrimo ir federalizmo, laikymąsi,

KADANGI Sąjunga ir Šveicarija yra saistomos daugelio įvairių sričių dvišalių susitarimų, kuriuose nustatytos konkrečios teisės ir pareigos, tam tikrais atžvilgiais panašios į Sąjungoje nustatytas teises ir pareigas,

PRISIMINDAMOS, kad tų dvišalių susitarimų tikslas – didinti Europos konkurencingumą ir užtikrinti glaudesnius ekonominius Susitariančiųjų Šalių tarpusavio ryšius, grindžiamus lygybe, abipusiškumu ir bendra jų lengvatų, teisių ir pareigų pusiausvyra,

PASIRYŽUSIOS stiprinti ir intensyvinti Šveicarijos veikimą Sąjungos vidaus rinkoje pagal tas pačias taisykles, kurios taikomos vidaus rinkai, išsaugodamos savo bei savo institucijų nepriklausomumą ir, kiek tai susiję su Šveicarija, laikydamosi principų, kylančių dėl tiesioginės demokratijos, federalizmo ir sektorinio jos veikimo vidaus rinkoje pobūdžio,

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS, kad Šveicarijos Federalinio Aukščiausiojo Teismo ir visų kitų Šveicarijos teismų, taip pat valstybių narių teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencija aiškinti šį Susitarimą konkrečiais atvejais yra išlaikoma,

SUVOKDAMOS, kad būtina užtikrinti vienodumą su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose Šveicarija veikia dabar ir veiks ateityje,

SUSITARĖ:

I DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 STRAIPSNIS

Tikslas

1. Šio Susitarimo tikslas – sudaryti sąlygas Šveicarijai veikti Sąjungos elektros energijos vidaus rinkoje, užtikrinant vienodą elektros energijos vidaus rinkos taisyklių, prireikus – adaptuotų, taikymą, šiame Susitarime nustatytomis sąlygomis.
2. Šiuo aspektu šio Susitarimo tikslas yra:
 - a) užtikrinti visiems rinkos dalyviams vienodą galimybę patekti į Sąjungos ir Šveicarijos elektros energijos rinkas, įskaitant galimybę dalyvauti bendros prekybos sistemų, platformų ir koordinavimo organų veikloje;
 - b) bendram Sąjungos ir Šveicarijos labai skatinti tarpvalstybinę prekybą elektros energija, be kita ko, patobulinti perdavimo sistemos, visų pirma jungiamųjų linijų, pralaidumo paskirstymą ir valdymą;
 - c) užtikrinti regioninio elektros energijos tinklo ir Šveicarijos elektros energijos sistemos prijungimo prie Sąjungos jungtinės sistemos stabilumą;
 - d) užtikrinti aukštą tiekimo saugumo lygį;

- e) užtikrinti didmeninės elektros energijos rinkos vientisumą ir skaidrumą;
- f) didinti ir remti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagaminamos elektros energijos dalį, taip pat užtikrinti aukštą aplinkos apsaugos lygį elektros energijos sektoriuje, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas Europai iki 2050 m. pereiti prie neutralaus poveikio klimatui energetikos sistemos;
- g) stiprinti Susitariančiųjų Šalių, jų atitinkamų reguliavimo institucijų ir elektros energijos sektoriuje veikiančių operatorių bendradarbiavimą.

2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis Susitarimas taikomas elektros energijos sektoriuje vykdomai elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo, prekybos ir tiekimo veiklai.
2. Šis Susitarimas taip pat taikomas šiame Susitarime nustatytoms sritims, kurios yra tiesiogiai susijusios su elektros energijos sektoriumi.

3 STRAIPSNIS

Nediskriminavimas

Susitariančiosios Šalys įsipareigoja taikydamos šį Susitarimą nesiimti diskriminuojančių priemonių.

II DALIS

VEIKIMO ELEKTROS ENERGIJOS VIDAUS RINKOJE TAISYKLĖS

4 STRAIPSNIS

Elektros energijos sektorių reglamentuojančios taisyklės

Šveicarija taiko I priede nurodytus elektros energijos sektoriaus teisės aktus.

5 STRAIPSNIS

Šveicarijos perdavimo sistemos operatorius

1. Nedarant poveikio I priede nurodytų teisės aktų nuostatomis dėl perdavimo sistemos operatorių (toliau – PSO) veiklos rūšių atskyrimo, jokia šio Susitarimo nuostata neturi būti aiškinama kaip užkertanti kelią Šveicarijos viešiesiems subjektams, kaip antai kantonams ir savivaldybėms, tiesiogiai ar netiesiogiai valdyti Šveicarijos perdavimo sistemos operatoriaus didžiąją akcijų dalį.
2. Jokia šio Susitarimo nuostata neužkertamas kelias elektros energijos sektoriuje veikiančioms bendrovėms tiesiogiai ar netiesiogiai valdyti Šveicarijos PSO didžiąją akcijų dalį laikantis I priede nurodytų teisės aktų nuostatų dėl PSO veiklos rūšių atskyrimo.

6 STRAIPSNIS

Šveicarijos skirstymo sistemos operatoriai

Nedarant poveikio I priede nurodytų teisės aktų nuostatomis dėl skirstymo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimo, jokia šio Susitarimo nuostata neturi būti aiškinama kaip užkertanti kelią Šveicarijos viešiesiems subjektams, kaip antai kantonams ir savivaldybėms:

- a) visiškai valdyti Šveicarijos skirstymo sistemos operatorius arba tiesiogiai ar netiesiogiai valdyti didžiąją tų operatorių akcijų dalį;
- b) organizuoti savo tinklo operatorių ir subjektų gamybos ar tiekimo veiklą pagal viešąją teisę.

7 STRAIPSNIS

Šveicarijos universaliosios paslaugos

- 1. Jokia šio Susitarimo nuostata neturi būti aiškinama kaip užkertanti kelią Šveicarijai nustatyti vartotojų apsaugos priemonės, kuriomis namų ūkiams ir įmonėms, kurių suvartojamas energijos kiekis nesiekia tam tikros ribos, nustatoma teisė laikantis I priede nurodytų teisės aktų nuostatų naudotis universaliosiomis paslaugomis, be kita ko, garantinio tiekėjo paslaugomis.
- 2. Šis Susitarimas neturi būti aiškinamas ir kaip užkertantis kelią laikantis I priede nurodytų teisės aktų nuostatų reguliuoti universaliųjų paslaugų kainą.

8 STRAIPSNIS

Pereinamojo laikotarpio tvarka, taikoma esamam ilgalaikiam pralaidumo rezervavimui prie Šveicarijos sienų esančiose jungiamosiose linijose

1. Kad būtų laikomasi prieigos prie tinklo nediskriminacinėmis sąlygomis principo, esamas ilgalaikis Šveicariją ir Prancūziją jungiančių elektros energijos linijų pralaidumo rezervavimas, nustatytas iki 2002 m. sausio 1 d. sudarytose sutartyse, kurios išvardytos II priedo B skirsnyje, įsigaliojus šiam Susitarimui panaikinamas. Tų sutarčių turėtojams pereinamuoju laikotarpiu, kuris baigiasi po septynerių metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo, tačiau trunka ne ilgiau nei atitinkamų II priedo B skirsnyje išvardytų galiojančių sutarčių pabaigos terminas, jei tos sutartys baigiasi anksčiau, skiriama finansinė kompensacija. II priedo B skirsnyje išvardytų sutarčių pakeitimai nedaro poveikio ilgalaikio pralaidumo rezervavimo panaikinimui ar pereinamajam laikotarpiui.
2. Finansinės kompensacijos principai ir nacionalinių reguliavimo institucijų (toliau – NRI) užduotys, susijusios su kompensacija ir jos finansavimu, nustatyti II priedo A skirsnyje.
3. Nepaisant 1 dalies, pralaidumo rezervavimas, susijęs su II priedo C skirsnyje išvardytais tarpvalstybiniais hidroelektrinių įrenginiais, kurių pralaidumo rezervavimo apimtis yra mažesnė ir neviršija 65 MV, išlaikomas pereinamuoju laikotarpiu, kuris baigiasi po 15 metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo, tačiau trunka ne ilgiau nei atitinkamos galiojančios koncesijos terminas, jei ta koncesija baigiasi anksčiau, o vėliau panaikinamas.

9 STRAIPSNIS

Tiekimo ir rezervų saugumas

1. Susitariančiosios Šalys elektros energijos tiekimo saugumą laiko labai svarbiu savo bendradarbiavimo pagal šį Susitarimą elementu. Kad būtų užtikrintas elektros energijos rinkų veikimas ir elektros energija būtų tiekiama ten, kurios jos labiausiai reikia, remiantis šiuo Susitarimu tarpvalstybinės jungiamosios linijos išlieka atviros, be kita ko, elektros energijos krizės metu. Vengiama taikyti priemonės, visų pirma tokias intervencijas, kaip nederamas tarpvalstybinių elektros energijos srautų apribojimas, kuriomis elektros energijos tiekimo saugumui keliamas pavojus, ypač elektros krizių metu.
2. Šveicarija gali imtis būtinų proporcingų ir neiškraipiančių priemonių elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, visų pirma, sukurti ir turėti elektros energijos rezervus, tiek, kiek jie suderinami su šiuo Susitarimu.
3. Vertindama savo nacionalinių išteklių adekvatumą, Šveicarija gali daryti prielaidas atsižvelgdama į nacionalinės elektros energijos paklausos ir pasiūlos ypatumus, be kita ko, nulemtus to, kad Šveicarija nėra Sąjungos valstybė narė, arba veiksnį, kurie gali būti ypač svarbūs tiekimo saugumui Šveicarijoje, kaip antai mažesnio branduolinės energijos arba dujų energijai gaminti prieinamumo kaimyninėse šalyse, su sąlyga, kad tokie klausimai būtų vertinami proporcingai ir pagrįstai.
4. Siekiant užtikrinti pagal šį Susitarimą nustatytą taisyklių, taikomų gamybos adekvatumui skirtai valstybės pagalbai, veiksmingumą ir atsižvelgti į naujas galimybes vykdyti elektros energijos mainus remiantis privalomomis taisyklėmis įsigaliojus šiam Susitarimui, iki šio Susitarimo įsigaliojimo suteiktos ir su šiuo Susitarimu nesuderinamos valstybės pagalbos gamybos adekvatumui trukmė negali būti ilgesnė nei šešeri metai nuo šio Susitarimo įsigaliojimo.

10 STRAIPSNIS

Šveicarijos dalyvavimas institucijų ir kitų įstaigų veikloje

1. Šveicarija ir atitinkami Šveicarijos dalyviai dalyvauja institucijų, komitetų, regionų, sistemų, platformų, iniciatyvų, taip pat kitų panašių subjektų, susijusių su šiuo Susitarimu, veikloje.
2. Konkrečiai:
 - a) Šveicarijos NRI dalyvauja Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (toliau – ACER) veikloje;
 - b) Šveicarijos PSO dalyvauja Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo (toliau – ENTSO-E) veikloje;
 - c) Šveicarijos skirstymo sistemos operatoriai dalyvauja Europos skirstymo sistemos operatorių subjekto (toliau – ES SSO subjektas) veikloje.
3. Šveicarijos dalyvavimo tvarka nustatyta prieduose.

11 STRAIPSNIS

Energijos išteklių naudojimas ir gamybos įrenginių nuosavybė

1. Šveicarija išsaugo teisę nustatyti savo energijos išteklių, be kita ko, hidroenergijos, naudojimo sąlygas laikydamosi atitinkamų pagal šį Susitarimą taikomų teisės aktų, taip pat teisę pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą.
2. Jokia šio Susitarimo nuostata neužkertamas kelias tam, kad gamybos įrenginiai, be kita ko, skirti hidroenergijos gamybai, viešosios nuosavybės teise būtų valdomi viešųjų subjektų laikantis atitinkamos taikomos elektros energijos srities teisės.

III DALIS

VALSTYBĖS PAGALBA

12 STRAIPSNIS

Valstybės pagalbos nuostatų tikslai

1. Šios dalies tikslas – nustatyti materialines ir procedūrinės valstybės pagalbos taisykles ir taip užtikrinti vienodas Sąjungos ir Šveicarijos įmonių konkurencijos sąlygas vidaus rinkos srityse, kurioms taikomas šis Susitarimas, taip pat tinkamą vidaus rinkos veikimą.

2. Šia dalimi ir jos priedais nekeičiama nei šio Susitarimo taikymo sritis, nei tikslai.

13 STRAIPSNIS

Valstybės pagalba

1. Jei šiame Susitarime nenustatyta kitaip, Šveicarijos arba valstybės narės arba iš jų valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro poveikį Susitarimo taikymo sričiai priklausančiai Susitariančiųjų Šalių prekybai.
2. Toliau nurodyta pagalba yra suderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu:
 - a) socialinio pobūdžio pagalba individualiems vartotojams, jei ji yra teikiama nediskriminuojant atitinkamų gaminių dėl jų kilmės;
 - b) pagalba gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti;
 - c) III priedo A skirsnyje nurodytos priemonės.
3. Toliau nurodyta pagalba gali būti laikoma suderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu:
 - a) pagalba, skirta regionų, kuriuose yra neįprastai žemas gyvenimo lygis arba didelis nedarbas, ekonominei plėtrai skatinti;

- b) pagalba, skirta bendriems Europos interesams arba bendriems Susitariančiųjų Šalių interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, arba dideliems Sąjungos valstybės narės arba Šveicarijos ekonomikos sutrikimams atitaisyti;
- c) pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji prekybos sąlygų netrikdo taip, kad prieštarautų Susitariančiųjų Šalių interesams;
- d) pagalba, skirta kultūrai remti arba paveldo išsaugojimui skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų ir konkurencijos taip, kad prieštarautų Susitariančiųjų Šalių interesams;
- e) III priedo B skirsnyje nurodytų kategorijų pagalba.

4. Pagalba, teikiama pagal III priedo C skirsnį, laikoma suderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu ir jai netaikomi reikalavimai pranešti pagal 14 straipsnį.

5. Pagalbai, teikiamai įmonėms, kurioms patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, arba pajamų gaunančioms monopolinėms įmonėms, taikomos šiame Susitarime nustatytos taisyklės, jeigu taikant šias taisykles nei teisiškai, nei faktiškai nekliudoma atlikti konkrečių toms įmonėms skirtų užduočių. Prekybos plėtrai neturi būti daromas tokio masto poveikis, kuris prieštarautų Susitariančiųjų Šalių interesams.

6. Ši dalis netaikoma pagalbai, kai suma, suteikta vienai įmonei už veiklą, kuriai taikomas Susitarimas, yra *de minimis* pagalba, nustatyta III priedo D skirsnyje.

7. Pagal šio Susitarimo 25 straipsnį įsteigtas jungtinis komitetas (toliau – Jungtinis komitetas) gali nuspręsti atnaujinti III priedo A ir B skirsnius nurodydamas priemonės, kurios yra suderinamos su tinkamu vidaus rinkos veikimu, arba pagalbos, kuri gali būti laikoma suderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu, kategorijas.

14 STRAIPSNIS

Priežiūra

1. 12 straipsnio taikymo tikslais Sąjunga, laikydamosi kompetencijos pasidalijimo tarp Sąjungos bei jos valstybių narių, ir Šveicarija pagal savo konstitucinę kompetencijos tvarką, prižiūri valstybės pagalbos taisyklių taikymą pagal šią dalį savo atitinkamose teritorijose.
2. Šios dalies įgyvendinimo tikslais Sąjunga taiko valstybės pagalbos priežiūros sistemą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 93, 106, 107 ir 108 straipsnius, taip pat Sąjungos valstybės pagalbos srities teisės aktus ir IV priedo A skirsnio 1 punkte išvardytus Sąjungos teisės aktus, susijusius su valstybės pagalba elektros energijos sektoriuje.
3. Šios dalies įgyvendinimo tikslais Šveicarija per penkerius metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo sukuria ir taiko valstybės pagalbos priežiūros sistemą, kuria visada užtikrinamas priežiūros ir vykdymo užtikrinimo lygis, lygiavertis Sąjungoje taikomam priežiūros ir vykdymo užtikrinimo lygiui, nustatytam 2 dalyje, be kita ko:
 - a) nepriklausomą priežiūros instituciją ir

b) procedūras, kuriomis užtikrinama, kad priežiūros institucija tikrintų pagalbos suderinamumą su tinkamu vidaus rinkos veikimu, įskaitant:

- i) išankstinį pranešimą priežiūros institucijai apie planuojamą pagalbą;
- ii) priežiūros institucijos atliekamą pagalbos, apie kurią pranešta, vertinimą ir jos kompetenciją tikrinti pagalbą, apie kurią nereikia pranešti;
- iii) pagalbos, kurią priežiūros institucija laiko nesuderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu, užginčijimą kompetentingoje teisminėje institucijoje, kartu tą pagalbą sustabdant nuo to momento, kai veiksmą galima užginčyti, ir
- iv) suteiktos ir su tinkamu vidaus rinkos veikimu nesuderinamos pagalbos, įskaitant palūkanas, susigrąžinimą.

4. Pagal Šveicarijos konstitucinę kompetencijos tvarką 3 dalies b punkto iii ir iv papunkčiai netaikomi Šveicarijos Konfederacijos Federalinio Susirinkimo ar Šveicarijos Konfederacijos Federalinės Tarybos aktams.

5. Jei Šveicarijos priežiūros institucija dėl savo kompetencijos apribojimų pagal Šveicarijos konstitucinę tvarką negali teisminėje institucijoje užginčyti Šveicarijos Konfederacijos Federalinio Susirinkimo arba Šveicarijos Konfederacijos Federalinės Tarybos nustatytos pagalbos, ji visais konkrečiais atvejais užginčija kitų institucijų vykdomą tos pagalbos taikymą. Jei teisminė institucija nustato, kad ta pagalba nesuderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu, kompetentingos Šveicarijos teisminės ir administracinės institucijos, vertindamos, ar tą pagalbą jų nagrinėjamos bylos atveju galima taikyti, atsižvelgia į tą išvadą.

15 STRAIPSNIS

Esama pagalba

1. 14 straipsnio 3 dalies b punktas netaikomas esamai pagalbai, įskaitant pagalbos schemas ir individualią pagalbą.
2. Šio Susitarimo taikymo tikslais esama pagalba apima pagalbą, suteiktą iki šio Susitarimo įsigaliojimo ir per penkerius metus nuo šio įsigaliojimo.
3. Per 12 mėnesių nuo priežiūros sistemos sukūrimo pagal 14 straipsnio 3 dalį priežiūros institucija apžvelgia tebegaliojančias esamas pagalbos schemas, patenkančias į Susitarimo taikymo sritį, ir atlieka tų schemų *prima facie* vertinimą pagal 13 straipsnyje nustatytus kriterijus.
4. Priežiūros institucija pagal 5, 6 ir 7 dalis nuolat tikrina visų Šveicarijos esamų pagalbos schemų suderinamumą su tinkamu vidaus rinkos veikimu.
5. Jei priežiūros institucija mano, kad esama pagalbos schema yra nesuderinama arba nebesuderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu, ji informuoja kompetentingas institucijas apie pareigą laikytis šio dalies. Jei tokia pagalbos schema iš dalies keičiama arba nutraukiama, kompetentingos institucijos apie tai praneša priežiūros institucijai.
6. Jei priežiūros institucija mano, kad priemonės, kurių ėmėsi kompetentingos institucijos, yra tinkamos pagalbos schemas suderinamumui su tinkamu vidaus rinkos veikimu užtikrinti, ji tas priemones paskelbia.

7. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, jei priežiūros institucija mano, kad pagalbos schema tebėra nesuderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu, ji paskelbia savo vertinimą ir pagal 14 straipsnio 3 dalies b punkto iii papunktį ir 14 straipsnio 5 dalį užginčija tos pagalbos schemos taikymą visais konkrečiais atvejais.

8. Jei esama pagalbos schema iš dalies keičiama taip, kad daro poveikį tos pagalbos suderinamumui su tinkamu vidaus rinkos veikimu, šios dalies taikymo tikslais ta pagalba laikoma nauja pagalba, todėl jai taikomas 14 straipsnio 3 dalies b punktas.

16 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Susitariančiosios Šalys užtikrina jų teritorijoje teikiamos pagalbos skaidrumą. Sąjungoje skaidrumas grindžiamas materialinėmis ir procedūrinėmis taisyklėmis, kurios Sąjungoje taikomos valstybės pagalbai, patenkančiai į šio Susitarimo taikymo sritį. Šveicarijoje skaidrumas grindžiamas materialinėmis ir procedūrinėmis taisyklėmis, kurios būtų lygiavertės taisyklėms, kurios Sąjungoje taikomos valstybės pagalbai, patenkančiai į šio Susitarimo taikymo sritį.

2. Jei šioje dalyje nenumatyta kitaip, kiekviena Susitariančioji Šalis savo teritorijoje užtikrina, kad būtų skelbiama:

- a) suteikta pagalba;
- b) priežiūros institucijos nuomonės arba sprendimai;

- c) kompetentingų teisminių institucijų sprendimai dėl pagalbos suderinamumo su tinkamu vidaus rinkos veikimu ir
- d) priežiūros institucijos taikomos gairės ir pranešimai.

17 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo tvarka

1. Susitariančiosios Šalys bendradarbiauja ir keičiasi informacija apie valstybės pagalbą, laikydamosi savo atitinkamų teisės aktų ir naudodamosi turimais ištekliais.
2. Kad materialinės valstybės pagalbos taisyklės būtų įgyvendinamos, taikomos ir aiškinamos vienodai ir būtų užtikrinamas jų darnus plėtojimas:
 - a) Susitariančiosios Šalys bendradarbiauja ir konsultuojasi tarpusavyje dėl atitinkamų gairių ir pranešimų, nurodytų IV priedo B skirsnyje, ir
 - b) Susitariančiųjų Šalių priežiūros institucijos nustato reguliaraus keitimosi informacija, įskaitant informaciją apie esamai pagalbai taikomų taisyklių poveikį, tvarką.

18 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Susitariančiosios Šalies prašymu Susitariančiosios Šalys Jungtiniame komitete konsultuojasi dėl klausimų, susijusių su šio dalies įgyvendinimu.
2. Įvykus pokyčiams, susijusiems su svarbiais Susitariančiosios Šalies interesais ir galinčiais turėti įtakos šio dalies veikimui, Jungtinis komitetas Susitariančiosios Šalies prašymu per 30 dienų nuo to prašymo pateikimo susitinka pakankamai aukštu lygiu, kad aptartų šį klausimą.

19 STRAIPSNIS

Su valstybės pagalba susijusių teisės aktų įtraukimas

1. Nepaisant 27 straipsnio nuostatų, 13 straipsnio 4 ir 6 dalių ir 14 straipsnio 2 ir 3 dalių taikymo tikslais ir siekiant užtikrinti vidaus rinkos sričių, kuriose Šveicarija veikia pagal šį Susitarimą, teisės aktų teisinį tikrumą ir vienodumą, Šveicarija ir Sąjunga užtikrina, kad Sąjungos priimti sričių, kurioms taikomi III priedo C ir D skirsniai ir IV priedo A skirsnis, teisės aktai po jų priėmimo būtų kuo greičiau įtraukti į tuos priedus.
2. Priėmusi srities, kuriai taikomi III priedo C ir D skirsniai arba IV priedo A skirsnis, teisės aktą, Sąjunga kuo greičiau per Jungtinį komitetą apie tai praneša Šveicarijai. Bet kurios iš Susitariančiųjų Šalių prašymu Jungtinis komitetas surengia pasikeitimą nuomonėmis tuo klausimu.

3. Jungtinis komitetas veikia pagal 1 dalį ir kuo greičiau priima sprendimą iš dalies pakeisti III priedo C ir D skirsnius ir IV priedo A skirsnį, įskaitant būtinas adaptacijas.
4. Laikantis 28 straipsnio, Jungtinio komiteto sprendimai pagal šio straipsnio 3 dalį įsigalioja nedelsiant, tačiau jokių būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradamas taikyti Sąjungoje.

IV DALIS

SU ELEKTROS ENERGIJOS RINKA SUSIJUSIOS SRITYS

20 STRAIPSNIS

Aplinka

1. Susitariančiosios Šalys elektros energijos sektoriuje užtikrina aukštą aplinkos apsaugos lygį.
2. Šveicarija užtikrina aukštą aplinkos apsaugos lygį pagal 27 straipsnio 3 dalį ir V priedą.

21 STRAIPSNIS

Atsinaujinančiųjų išteklių energija

1. Susitariančiosios Šalys bendradarbiauja atsinaujinančiųjų išteklių energijos, visų pirma jos naudojimo ir skatinimo, srityje.
2. Susitariančiosios Šalys įsipareigoja didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį savo energetikos sistemose. Šveicarija taiko VI priede nurodytus teisės aktus, susijusius su atsinaujinančiais energijos ištekliais ir, visų pirma, nustato atitinkamą orientacinį tikslą, susijusį su atsinaujinančiųjų išteklių energija.
3. Susitariančiosios Šalys stengiasi paspartinti savo planavimo ir leidimų išdavimo procedūras.

22 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas infrastruktūros srityje

1. Susitariančiosios Šalys bendradarbiauja, kad palengvintų jų teritorijas jungiančios elektros energijos infrastruktūros savalaikę plėtrą ir sąveiką.
2. Kiekviena Susitariančioji Šalis užtikrina, kad būtų rengiami, skelbiami ir reguliariai atnaujinami jos elektros energijos perdavimo sistemų tinklo plėtros planai.

3. Tam, kad Šveicarijos infrastruktūros projektus būtų galima kvalifikuoti kaip abipusio intereso projektus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/869¹ 2 straipsnio 1 punktą ir 4 straipsnio 2 dalies e punktą, laikomasi prielaidos, kad Šveicarijos politikos sistemos konvergencijos lygis yra aukštas. Šveicarija sudaro palankias sąlygas laikytis panašaus spartesnio įgyvendinimo tvarkaraščio ir kitų politikos paramos priemonių, nustatytų tame reglamente.

V DALIS

INSTITUCINĖS NUOSTATOS

1 SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

23 STRAIPSNIS

Institucinių nuostatų tikslai

1. Šios dalies tikslas – Susitariančiosioms Šalims, ekonominės veiklos vykdytojams ir asmenims suteikti daugiau teisinio tikrumo ir užtikrinti vienodą požiūrį bei vienodas sąlygas su vidaus rinka susijusiose srityse, kurioms taikomas šis Susitarimas.

¹ 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (ES OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

2. Šiuo tikslu šioje dalyje nustatomi instituciniai sprendimai, kuriais sudaromos sąlygos nuolat ir darniai stiprinti Susitariančiųjų Šalių ekonominius santykius. Atsižvelgiant į tarptautinės teisės principus ir nekeičiant šio Susitarimo taikymo srities ar tikslų, šioje dalyje visų pirma nustatomi šiam Susitarimui įgyvendinti reikalingi instituciniai sprendimai, kurie yra bendri dvišaliams susitarimams, sudarytiems ar sudarysimiems su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija, t. y.:

- a) šio Susitarimo suderinimo su jo taikymui aktualiais Sąjungos teisės aktais procedūra;
- b) vienodas šio Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos šiame Susitarime daroma nuoroda, aiškinimas ir taikymas;
- c) šio Susitarimo taikymas ir jo priežiūra ir
- d) ginčų sprendimas pagal šį Susitarimą.

24 STRAIPSNIS

Su vidaus rinka susijusių sričių,
kuriose veikia Šveicarija, dvišaliai susitarimai

1. Esami ir būsimi dvišaliai Sąjungos ir Šveicarijos su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, tarpusavio susitarimai laikomi nuoseklia visuma, kuria užtikrinama Sąjungos ir Šveicarijos tarpusavio teisių bei pareigų pusiausvyra.

2. Šis Susitarimas laikomas su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, dvišaliu susitarimu.

25 STRAIPSNIS

Jungtinis komitetas

1. Įsteigiamas Jungtinis komitetas. Jungtinį komitetą sudaro Susitariančiųjų Šalių atstovai.
2. Jungtiniam komitetui bendrai pirmininkauja Sąjungos atstovas ir Šveicarijos atstovas.
3. Jungtinis komitetas:
 - a) užtikrina tinkamą šio Susitarimo veikimą, veiksmingą administravimą ir taikymą;
 - b) veikia kaip forumas, kuriame Susitariančiosios Šalys tarpusavyje konsultuojasi ir nuolat keičiasi informacija, visų pirma siekdamos pagal šio 32 straipsnį pašalinti šio Susitarimo ar Sąjungos teisės akto, į kurį šiame Susitarime daroma nuoroda, aiškinimo ar taikymo sunkumus;
 - c) teikia rekomendacijas Susitariančiosioms Šalims su šiuo Susitarimu susijusiais klausimais;
 - d) priima sprendimus šiame Susitarime aiškiai numatytais atvejais ir

e) naudojasi bet kuria kita šiuo Susitarimu jam suteikta kompetencija.

4. Jei iš dalies keičiami prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 7) dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų (toliau – Protokolas (Nr. 7)) 1–6, 10–15, 17 arba 18 straipsniai, Jungtinis komitetas atitinkamai iš dalies pakeičia I priedo priedėlį.

5. Jungtinis komitetas sprendimus priima bendru sutarimu.

Sprendimai Susitariančiosioms Šalims yra privalomi ir jos imasi visų būtinų priemonių jiems įgyvendinti.

6. Jei bendrapirmininkiai nenusprendžia kitaip, Jungtinis komitetas posėdžiauja bent kartą per metus pakaitomis Briuselyje ir Berne. Jungtinis komitetas taip pat posėdžiauja bet kurios iš Susitariančiųjų Šalių prašymu. Bendrapirmininkiai gali nuspręsti Jungtinio komiteto posėdį organizuoti vaizdo konferencijos arba telekonferencijos būdu.

7. Jungtinis komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles ir prireikus jas atnaušina.

8. Jungtinis komitetas gali nuspręsti sudaryti darbo arba ekspertų grupę, kuri galėtų jam padėti atlikti jo funkcijas.

2 SKYRIUS

ŠIO SUSITARIMO SUDERINIMAS SU SĄJUNGOS TEISĖS AKTAIS

26 STRAIPSNIS

Dalyvavimas rengiant Sąjungos teisės aktus (sprendimų formavimas)

1. Pagal SESV rengdama pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto šio Susitarimo taikymo srityje, Europos Komisija (toliau – Komisija) apie tai praneša Šveicarijai ir neoficialiai konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tokiu pat būdu, koku prašo Sąjungos valstybių narių ekspertų pateikti nuomonę rengdama savo pasiūlymus.

Preliminarus pasikeitimas nuomonėmis bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu vyksta Jungtiniame komitete.

Svarbiais etapo, einančio prieš Sąjungai priimant teisės aktą, momentais Susitariančiosios Šalys vienos iš jų prašymu dar kartą konsultuojasi Jungtiniame komitete, nuolat viena kitą informuodamos ir konsultuodamos.

2. Pagal SESV rengdama į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų deleguotuosius aktus, Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant jų projektus, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.

3. Pagal SESV rengdama į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo aktus, Europos Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant jų projektus, kurie bus pateikti komitetams, padedantiems Komisijai naudotis jos gyvendinimo įgaliojimais, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.
4. Šveicarijos ekspertai dalyvauja komitetų, kuriems netaikomos 2 ir 3 dalys, darbe, kai to reikia tinkamam šio Susitarimo veikimui užtikrinti. Jungtinis komitetas sudaro ir atnaušina tų komitetų ir, kai tinkama, kitų panašių komitetų sąrašą.
5. Šis straipsnis netaikomas Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatoms, kuriems taikoma 27 straipsnio 8 dalyje nurodyta išimtis.

27 STRAIPSNIS

Sąjungos teisės aktų įtraukimas

1. Siekdamas teisinio tikrumo ir teisės aktų, priimamų su vidaus rinka susijusioje srityje, kurioje Šveicarija veikia pagal šį Susitarimą, vientisumo, Šveicarija ir Sąjunga užtikrina, kad šio Susitarimo taikymo srityje priimti Sąjungos teisės aktai po jų priėmimo būtų kuo greičiau įtraukti į šį Susitarimą.
2. Į I ir VI priedus pagal 5 dalį įtraukti Sąjungos teisės aktai dėl jų įtraukimo į šį Susitarimą tampa Šveicarijos teisinės sistemos dalimi, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į adaptacijas, dėl kurių sprendimą priima Jungtinis komitetas.

3. Šveicarija priima elektros energijos sektoriuje taikytinas nuostatas, kuriomis nustatomi reikalavimai, užtikrinantys tokį patį aplinkos apsaugos lygį, koks nustatytas į V priedą pagal 5 dalį įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose, arba tokias nuostatas taiko toliau. Pagal šią dalį priimtomis arba toliau taikomomis Šveicarijos teisės aktų nuostatomis negalima remtis siekiant apriboti laisvą V priede nurodytuose Sąjungos teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitinkančių prekių ir paslaugų patekimą iš Sąjungos į Šveicarijos rinką.
4. Priėmusi teisės aktą šio Susitarimo taikymo srityje, Sąjunga apie tai kuo greičiau praneša Šveicarijai per Jungtinį komitetą. Bet kurios iš Susitariančiųjų Šalių prašymu Jungtinis komitetas surengia pasikeitimą nuomonėmis tuo klausimu.
5. Jungtinis komitetas veikia pagal 1 dalį ir kuo greičiau priima sprendimą iš dalies pakeisti šio Susitarimo I, V ir VI priedus, įskaitant būtinas adaptacijas.
6. Nedarant poveikio 1 ir 2 dalims, jei tai būtina siekiant užtikrinti šio Susitarimo ir I, V bei VI priedų, iš dalies pakeistų pagal 5 dalį, suderinamumą, Jungtinis komitetas gali pasiūlyti persvarstytą šio Susitarimo redakciją, o Susitariančiosios Šalys ją turi patvirtinti pagal savo vidaus procedūras.
7. Šiame Susitarime pateiktos nuorodos į nebegaliojančius Sąjungos teisės aktus laikomos nuorodomis į Sąjungos teisės aktus, kuriais tie aktai panaikinami, įtrauktus į I, V ir VI priedus, nuo tada, kai įsigalioja Jungtinio komiteto sprendimas dėl I, V ir VI priedų atitinkamo dalinio pakeitimo, nebent tame sprendime būtų nustatyta kitaip.

8. 1 dalyje nustatyta pareiga netaikoma Europos Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatoms, kurie patenka į toliau nurodytos išimties taikymo sritį:

– 9 straipsnio 3 dalis.

9. Laikantis 28 straipsnio, pagal 5 dalį priimti Jungtinio komiteto sprendimai įsigalioja nedelsiant, tačiau jokių būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradedamas taikyti Sąjungoje.

10. Per visą šiame straipsnyje nustatytą procedūrą Susitariančiosios Šalys gera valia bendradarbiauja, kad palengvintų sprendimų priėmimą.

28 STRAIPSNIS

Šveicarijos konstitucinių pareigų vykdymas

1. Per 27 straipsnio 4 dalyje nurodytą pasikeitimą nuomonėmis Šveicarija informuoja Sąjungą, ar ji turi įvykdyti konstitucines pareigas, kad 27 straipsnio 5 dalyje nurodytas sprendimas taptų privalomas.

2. Jei 27 straipsnio 5 dalyje nurodytas sprendimas taps privalomas tik Šveicarijai įvykdžius konstitucines pareigas, jai suteikiamas ne ilgesnis kaip dvejų metų terminas nuo 1 dalyje nustatytos informacijos pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai pradedama referendumo procedūra, – tokiu atveju šis terminas pratęsiamas vienais metais.

3. Kol Šveicarija praneš, kad ji įvykdė konstitucines pareigas, Susitariančiosios Šalys 27 straipsnio 5 dalyje nurodytą sprendimą taiko laikinai, išskyrus atvejus, kai Šveicarija informuoja Sąjungą, kad sprendimo laikinai taikyti neįmanoma, ir nurodo to priežastis.

Sprendimas jokių būdu nepradedamas laikinai taikyti iki dienos, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradėdamas taikyti Sąjungoje.

4. Įvykdžiusi 1 dalyje nurodytas konstitucines pareigas, Šveicarija apie tai nedelsdama praneša Sąjungai per Jungtinį komitetą.

5. Sprendimas įsigalioja tą dieną, kurią pateikiamas 4 dalyje numatytas pranešimas, tačiau jokių būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradėdamas taikyti Sąjungoje.

3 SKYRIUS

SUSITARIMO AIŠKINIMAS IR TAIKYMAS

29 STRAIPSNIS

Vienodo aiškinimo principas

1. Siekiant 1, 12 ir 23 straipsniuose nustatytų tikslų ir laikantis tarptautinės viešosios teisės principų, su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliai susitarimai ir Sąjungos teisės aktai, į kuriuos tokiuose susitarimuose daroma nuoroda, vienodai aiškinami ir taikomi su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija.
2. Sąjungos teisės aktai, į kuriuos šiame Susitarime daroma nuoroda, ir šio Susitarimo nuostatos tiek, kiek jų taikymas susijęs su Sąjungos teisės sąvokomis, aiškinami ir taikomi laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, galiojančios prieš pasirašant šį Susitarimą arba jį pasirašius.

30 STRAIPSNIS

Veiksmingo ir darnaus taikymo principas

1. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos bendradarbiauja tarpusavyje ir padeda viena kitai užtikrinti šio Susitarimo taikymo priežiūrą. Jos gali keistis informacija apie šio Susitarimo taikymo priežiūros veiklą. Jos gali keistis nuomonėmis ir aptarti abipusio intereso klausimus.
2. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi tinkamų priemonių veiksmingam ir darniam šio Susitarimo taikymui jos teritorijoje užtikrinti.
3. Šio Susitarimo taikymo priežiūrą Susitariančiosios Šalys vykdo kartu Jungtiniame komitete. Jei Komisija arba Šveicarijos kompetentingos institucijos sužino apie neteisingo taikymo atvejį, klausimas gali būti perduotas Jungtiniam komitetui, kad jis rastų priimtina sprendimą.
4. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos stebi, kaip šį Susitarimą taiko kita Susitariančioji Šalis. Taikoma šio Susitarimo 32 straipsnyje nustatyta procedūra.

Jei veiksmingam ir darniam šio Susitarimo taikymui užtikrinti būtina tam tikra Sąjungos institucijų priežiūros vykdymo kompetencija vienos Susitariančiosios Šalies atžvilgiu, pavyzdžiui, įgaliojimai atlikti tyrimus ir priimti sprendimus, tokia kompetencija turi būti konkrečiai numatyta šiame Susitarime.

31 STRAIPSNIS

Išskirtinumo principas

Susitariančiosios Šalys įsipareigoja ginčo dėl šio Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos šiame Susitarime daroma nuoroda, aiškinimo ar taikymo arba, kai taikytina, dėl Komisijos sprendimo, priimto remiantis šiuo Susitarimu, atitikties Susitarimui nespęsti kitais būdais nei nustatyta šioje dalyje.

32 STRAIPSNIS

Procedūra, taikoma kilus aiškinimo ar taikymo sunkumų

1. Jei aiškinant ar taikant šį Susitarimą arba Sąjungos teisės aktą, į kurį Susitarime daroma nuoroda, kyla sunkumų, Susitariančiosios Šalys konsultuojasi tarpusavyje Jungtiniame komitete, kad rastų abiem pusėms priimtina sprendimą. Šiuo tikslu Jungtiniam komitetui pateikiami visi naudingi informacijos elementai, kad jis galėtų išsamiai išnagrinėti padėtį. Jungtinis komitetas išnagrinėja visas galimybes toliau užtikrinti tinkamą šio Susitarimo veikimą.
2. Jei Jungtiniam komitetui 1 dalyje nurodyto sunkumo nepavyksta pašalinti per tris mėnesius nuo dienos, kurią jam apie tą sunkumą buvo pranešta, bet kuri iš Susitariančiųjų Šalių gali prašyti, kad ginčą spręstų arbitražo teismas pagal Protokole nustatytas taisykles.

3. Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl 29 straipsnio 2 dalyje nurodytos nuostatos aiškinimo arba taikymo ir jei tą nuostatą būtina išaiškinti tam, kad arbitražo teismas galėtų išspręsti ginčą ir priimti sprendimą, jis šį klausimą perduoda Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl nuostatos, kuriai taikoma 27 straipsnio 8 dalyje nurodyta pareigos atlikti dinamišką suderinimą išimtis, aiškinimo arba taikymo ir jei ginčas nėra susijęs su Sąjungos teisės sąvokų aiškinimu arba taikymu, arbitražo teismas ginčą išsprendžia nesikreipdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

4. Jei arbitražo teismas perduoda klausimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal 3 dalį:

- a) Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas arbitražo teismui yra privalomas, o
- b) Šveicarija naudojasi tokiomis pačiomis teisėmis kaip ir valstybės narės bei Sąjungos institucijos ir jai Europos Sąjungos Teisingumo Teisme *mutatis mutandis* taikomos tos pačios procedūros.

5. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi visų būtinų priemonių, kad arbitražo teismo sprendimo būtų sąžiningai laikomasi. Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė šio Susitarimo, per Jungtinį komitetą informuoja kitą Susitariančiąją Šalį apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti.

33 STRAIPSNIS

Kompensacinės priemonės

1. Jei Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė šio Susitarimo, per pagrįstą laikotarpį, nustatytą pagal Protokolo IV.2 straipsnio 6 dalį, nepraneša kitai Susitariančiajai Šaliai apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti, arba jei kita Susitariančioji Šalis mano, kad priemonės, apie kurias pranešta, neatitinka arbitražo teismo sprendimo, ta kita Susitariančioji Šalis pagal šį Susitarimą arba bet kurį kitą su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, dvišalį susitarimą gali priimti proporcingas kompensacines priemones (toliau – kompensacinės priemonės), kad atkurtų galimai sutrikusią pusiausvyrą. Apie tas kompensacines priemones ji praneša Susitariančiajai Šaliai, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė šio Susitarimo, ir tame pranešime jas išsamiai apibūdina. Tos kompensacinės priemonės įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo šio pranešimo dienos.
2. Jei per vieną mėnesį nuo pranešimo apie numatomas kompensacines priemones dienos Jungtinis komitetas nepriima sprendimo sustabdyti tų kompensacinių priemonių taikymą, iš dalies jas pakeisti arba panaikinti, bet kuri Susitariančioji Šalis klausimą dėl tų kompensacinių priemonių proporcingumo gali pateikti arbitražo teismui pagal Protokolą.
3. Arbitražo teismas priima sprendimą per Protokolo III.8 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą.
4. Kompensacinės priemonės netaikomos atgaline data. Visų pirma išsaugomos teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai įgijo prieš įsigaliojant kompensacinėms priemonėms.

34 STRAIPSNIS

Jurisdikcijų bendradarbiavimas

1. Kad paskatintų vienodą aiškinimą, Šveicarijos Federalinis Aukščiausiasis Teismas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas susitaria dėl dialogo ir jo sąlygų.
2. Šveicarija turi teisę pateikti bylos pareiškimus arba rašytines pastabas Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tais atvejais, kai Sąjungos valstybės narės teismas pateikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą dėl šio Susitarimo ar jame nurodyto Sąjungos teisės akto nuostatos aiškinimo ir paprašo dėl jo priimti prejudicinį sprendimą.

35 STRAIPSNIS

Nuorodos į teritorijas

Kai į šį Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Europos Sąjungos, Sąjungos, bendrosios rinkos arba vidaus rinkos teritoriją, tos nuorodos šio Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į teritorijas, nurodytas 43 straipsnyje.

36 STRAIPSNIS

Nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius

Kai į šį Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius, tos nuorodos šio Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į Sąjungos valstybių narių ir Šveicarijos piliečius.

37 STRAIPSNIS

Sąjungos teisės aktų įsigaliojimas ir įgyvendinimas

Į šį Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos dėl jų įsigaliojimo arba įgyvendinimo šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

Laikas, per kurį Šveicarijoje turi įsigalioti ir būti įgyvendinti sprendimai, kuriais į šį Susitarimą įtraukiami Sąjungos teisės aktai, ir data, iki kurios tai turi būti padaryta, nustatomi remiantis 27 straipsnio 9 dalimi ir 28 straipsnio 5 dalimi, taip pat nuostatomis dėl pereinamojo laikotarpio priemonių.

38 STRAIPSNIS

Sąjungos teisės aktų adresatai

Į šį Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos, kuriomis nurodoma, kad tie teisės aktai skirti Sąjungos valstybėms narėms, šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

VI DALIS

KITOS NUOSTATOS

39 STRAIPSNIS

Bendrosios adaptacijos

Šioje dalyje nustatytos bendrosios adaptacijos, taikytinos I ir VI prieduose nurodytiems Sąjungos teisės aktams, jeigu atitinkamame priede nenustatyta kitaip.

40 STRAIPSNIS

Keitimasis informacija

1. Jei Sąjungos valstybė narė arba jos kompetentinga institucija turi pateikti informaciją Komisijai, Šveicarija arba jos kompetentinga institucija tokią informaciją Komisijai pateikia per Jungtinį komitetą.
2. Jei Sąjungos valstybė narė arba jos kompetentinga institucija turi pateikti informaciją vienai ar kelioms Sąjungos valstybėms narėms, ji tą informaciją taip pat tiesiogiai pateikia Šveicarijai, informuodama apie tai Komisiją. Jei Šveicarija arba jos kompetentinga institucija turi pateikti informaciją vienai ar kelioms Sąjungos valstybėms narėms arba jų kompetentingoms institucijoms, ji ją pateikia tiesiogiai ir per Jungtinį komitetą apie tai informuoja Komisiją.

3. Jungtinis Komitetas gali susitarti dėl atitinkamų sprendimų dėl tiesioginio keitimosi informacija srityse, kuriose ji turi būti perduodama greitai.
4. 1 ir 2 dalys nedaro poveikio konkrečių sektorių taisyklėms ir priemonėms, taikomoms, kai informacija keičiamasi naudojantis informacinėmis sistemomis.
5. Nepažeidžiant 1 dalies nuostatų, jei keitimasis informacija tarp ACER ar kitų Sąjungos institucijų ir Šveicarijos institucijos būtinas rengiant sprendimą ar ataskaitą, nuomonę, rekomendaciją arba kitą panašų dokumentą, atitinkamos institucijos informacija tarpusavyje keičiasi tiesiogiai, nebent Jungtinis komitetas nustato, kad tas keitimasis turėtų vykti per jį.
6. Jei Komisija arba ACER, siekdamos pasinaudoti joms suteikta kompetencija, turi keistis informacija su Šveicarijos įmonėmis, jos gali tai daryti tiesiogiai, nebent Jungtinis komitetas nuspręstų, kad tokiais atvejais taikytina kita procedūra.
7. Jei su Sąjungos valstybėmis narėmis, jų institucijomis ar įmonėmis konsultuojamasi rengiant Sąjungos sprendimą, tokiu pačiu būdu turi būti konsultuojamasi su Šveicarija, jos institucijomis ir įmonėmis.

41 STRAIPSNIS

Neprivalomi dokumentai

1. Jei Komisija, ACER ar kitos Sąjungos institucijos Sąjungos valstybėms narėms ar jų institucijoms teikia ataskaitas, nuomones, deklaracijas, rekomendacijas arba kitus panašius dokumentus, šiuos dokumentus jos turi teikti ir Šveicarijai ar jos institucijoms. Jei rengiant tuos dokumentus konsultuojamasi su Sąjungos valstybėmis narėmis, jų institucijomis ar įmonėmis, tokiu pačiu būdu turi būti konsultuojamasi su Šveicarija, jos institucijomis ir įmonėmis.
2. Jei tie dokumentai nėra skelbiami, Komisija juos teikia per Jungtinį komitetą. Jungtinis komitetas gali sutikti, kad jie būtų teikiami tiesiogiai. ACER ir kitos institucijos dokumentus teikia tiesiogiai.

42 STRAIPSNIS

Informacijos skelbimas

1. Jei Sąjungos valstybė narė turi paskelbti tam tikrą informaciją, Šveicarija pagal šį Susitarimą taip pat atitinkamu būdu paskelbia tokią informaciją.
2. Jei, remiantis prieduose nurodytu aktu, informacija turi būti paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Sąjungos institucija jame taip pat paskelbia atitinkamą informaciją apie Šveicariją.

VII DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

43 STRAIPSNIS

Teritorinė taikymo sritis

Šis Susitarimas taikomas teritorijoje, kurioje taikoma Europos Sąjungos sutartis ir SESV, tose Sutartyse nustatytomis sąlygomis ir Šveicarijos teritorijoje.

44 STRAIPSNIS

Nuostata dėl bendradarbiavimo išplėtimo

Susitariančiosios Šalys reiškia pageidavimą apvarstyti galimybę stiprinti bendradarbiavimą energetikos sektoriuje neapsiribojant elektros energija, visų pirma, įtraukti vandenilio ir dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių sritis.

45 STRAIPSNIS

Įslaptinta informacija ir neskelbtina neįslaptinta informacija

1. Jokia šio Susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu Susitariančiąjai Šaliai pateikti įslaptintą informaciją.

2. Su įslaptinta informacija arba medžiaga, kurią Šalys suteikė ar kuria jos pasikeitė pagal šį Susitarimą, elgiama ir ji saugoma laikantis 2008 m. balandžio 28 d. Briuselyje priimto Šveicarijos Konfederacijos ir Europos Sąjungos susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija saugumo procedūrų ir jam įgyvendinti skirtų saugumo priemonių.

3. Kad užtikrintų neskelbtinos neįslaptintos informacijos, kuria keičiasi Susitariančiosios Šalys, apsaugą, Jungtinis komitetas priima sprendimą dėl naudojimo nurodymų.

46 STRAIPSNIS

Profesinė paslaptis

Šalių atstovams, ekspertams ir kitiems joms atstovaujantiems asmenims draudžiama atskleisti pagal šio Susitarimo nuostatas gautą informaciją, kuriai taikomas profesinės paslapties užtikrinimo įsipareigojimas; ši nuostata taikoma ir po to, kai tie asmenys baigia tarnybą.

47 STRAIPSNIS

Priedai ir protokolai

Šio Susitarimo priedai ir protokolai yra neatskiriama jo dalis.

48 STRAIPSNIS

Igyvendinimas

1. Susitariančiosios Šalys imasi visų tinkamų bendro pobūdžio ir specialių priemonių įsipareigojimų pagal šį Susitarimą vykdymui užtikrinti ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jo tikslų.
2. Susitariančiosios Šalys imasi visų priemonių, būtinų Sąjungos teisės aktų, į kuriuos šiame Susitarime daroma nuoroda, numatytam rezultatui užtikrinti, ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jų tikslų.

49 STRAIPSNIS

Finansinis įnašas

1. Šveicarija prisideda prie Sąjungos agentūrų, informacinių sistemų ir kitos VII priedo 1 straipsnyje išvardytos veiklos, kurioje ji turi galimybę dalyvauti, finansavimo pagal šį straipsnį ir VII priedą.

Jungtinis komitetas gali priimti sprendimą VII priedą iš dalies pakeisti.

2. Sąjunga gali bet kuriuo metu sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikloje, jei Šveicarija nesilaiko mokėjimo termino pagal VII priedo 2 straipsnyje nustatytas mokėjimo sąlygas.

Jei Šveicarija nesilaiko nustatyto mokėjimo termino, Sąjunga jai išsiunčia oficialų priminimo raštą. Jei per 30 dienų nuo to oficialaus priminimo rašto gavimo dienos nesumokama visa suma, Sąjunga gali sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą atitinkamoje veikloje.

3. Finansinis įnašas mokamas kaip suma, kurią sudaro:

a) veiklos įnašas ir

b) dalyvavimo mokestis.

4. Finansinis įnašas mokamas kaip metinis finansinis įnašas Komisijos pateiktuose mokėjimo reikalavimuose nurodytomis dienomis.

5. Veiklos įnašas apskaičiuojamas naudojant įnašo raktą, kuris nustatomas kaip Šveicarijos bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) rinkos kainomis ir Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis.

Tuo tikslu Susitariančiųjų Šalių BVP rinkos kainomis duomenys yra Europos Sąjungos statistikos tarnybos metų, kuriais atliekamas metinis mokėjimas, sausio 1 d. pateikti naujausi BVP rinkos kainomis duomenys, parengti tinkamai atsižvelgiant į 2004 m. spalio 26 d. Liuksemburge priimtą Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl bendradarbiavimo statistikos srityje. Jei tas susitarimas nustoja būti taikomas, Šveicarijos BVP laikomas tas, kuris nustatytas remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pateiktais duomenimis.

6. Kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo raktą jos metiniam patvirtintam biudžetui, įtrauktam į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), atsižvelgiant į tai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą VII priedo 1 straipsnyje.

Informacinėms sistemoms ir kitai veiklai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo raktą atitinkamam konkrečių metų biudžetui, nustatytam to biudžeto vykdymo dokumentuose, pavyzdžiui, darbo programose ar sutartyse. Visos orientacinės sumos grindžiamos įsipareigojimų asignavimais.

7. Metinis dalyvavimo mokestis yra lygus 4 % metinio veiklos įnašo, apskaičiuoto pagal 5 ir 6 dalis.

8. Komisija teikia Šveicarijai tinkamą informaciją, susijusią su jos finansinio įnašo apskaičiavimu. Ta informacija teikiama deramai atsižvelgiant į Sąjungos konfidencialumo ir duomenų apsaugos taisykles.

9. Visi Šveicarijos finansiniai įnašai arba Sąjungos mokėjimai mokami ir mokėtinos arba gautinos sumos apskaičiuojamos eurai.

10. Jei šio Susitarimo įsigaliojimo data nesutampa su kalendorinių metų pradžia, Šveicarijos atitinkamų metų veiklos įnašas tikslinamas laikantis VII priedo 4 straipsnyje nustatytos mokėjimo metodikos ir sąlygų.

11. Išsamios šio straipsnio taikymo nuostatos išdėstytos VII priede.

12. Praėjus trejiems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo, o vėliau – kas trejus metus, Jungtinis komitetas peržiūri VII priedo 1 straipsnyje apibrėžtas Šveicarijos dalyvavimo sąlygas ir prireikus jas patikslina.

50 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Susitariančiosios Šalys šį Susitarimą ratifikuoja arba patvirtina pagal savo pačių nustatytas procedūras. Susitariančiosios Šalys praneša viena kitai apie šiam Susitarimui įsigalioti būtinų vidaus procedūrų užbaigimą.
2. Šis Susitarimas įsigalioja pirmą antro mėnesio po paskutinio pranešimo apie šias priemones pateikimo dieną:
 - a) Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo institucinį protokolą;
 - b) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo;
 - c) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto institucinį protokolą;

- d) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto;
- e) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto protokolą dėl valstybės pagalbos;
- f) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais institucinį protokolą;
- g) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais;
- h) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais protokolą dėl valstybės pagalbos;
- i) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais;
- j) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo institucinį protokolą;
- k) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo;
- l) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti;

- m) Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose;
- n) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų.

51 STRAIPSNIS

Pakeitimas ir nutraukimas

1. Šis Susitarimas bet kuriuo metu gali būti iš dalies keičiamas abipusiu Susitariančiųjų Šalių sutarimu.
2. Sąjunga arba Šveicarija gali nutraukti šį Susitarimą, pranešusi apie tai kitai Susitariančiajai Šaliai. Šis Susitarimas nustoja galioti po šešių mėnesių nuo to pranešimo gavimo.
3. Jei šis Susitarimas nustoja galioti, teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai pagal šio Susitarimą įgijo iki jo galiojimo pabaigos dienos, yra išsaugomos. Susitariančiosios Šalys bendru sutarimu nusprendžia, kokių veiksmų reikia imtis dėl teisių jų įgijimo metu.

Priimta [vieta] [data] dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakių, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, kiekvienas tekstas yra vienodai autentiškas.

TAI PALIUDYDAMI, toliau nurodyti deramai įgalioti asmenys pasirašė šį Susitarimą.

(Parašams skirta skiltis (toliau išdėstyta formuluote, visomis 24 ES kalbomis: „Europos Sąjungos vardu“ ir „Šveicarijos Konfederacijos vardu“))

ELEKTROS ENERGIJA

Jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip:

- laikoma, kad į šį priedą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose nustatytos Sąjungos valstybių narių teisės ir pareigos yra ir Šveicarijos teisės ir pareigos;
- tuose aktuose pateiktos nuorodos į fizinius arba juridinius asmenis, kurie reziduoja arba yra įsisteigę Sąjungos valstybėse narėse, apima nuorodas į fizinius arba juridinius asmenis, kurie reziduoja arba yra įsisteigę Šveicarijoje.

Ši nuostata taikoma visapusiškai laikantis šio Susitarimo V dalies institucinių nuostatų.

AKTAI, Į KURIUOS PATEIKIAMOS NUORODOS

1. 32019 R 0941: 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2005/89/EB, (OL L 158, 2019 6 14, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

Reglamento (ES) 2019/941 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 3 straipsnio 1 dalyje žodžius „Kuo greičiau ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip iki 2020 m. sausio 5 d. kiekviena valstybė narė“ pakeičia žodžiai:

„Ne vėliau kaip per trejus metus nuo Susitarimo įsigaliojimo Šveicarija“;

- b) 7 straipsnio 1 dalyje žodžius „Per keturis mėnesius po regioninių elektros energijos sektoriaus krizės scenarijų nustatymo pagal 6 straipsnio 1 dalį“ pakeičia žodžiai:

„Ne vėliau kaip per trejus metus ir keturis mėnesius nuo Susitarimo įsigaliojimo“;

- c) 7 straipsnio 4 dalyje žodžius „Per keturis mėnesius po regioninių elektros energijos sektoriaus krizės scenarijų nustatymo pagal 6 straipsnio 1 dalį“ pakeičia žodžiai:

„Ne vėliau kaip per trejus metus ir keturis mėnesius nuo šio Susitarimo įsigaliojimo“;

- d) 10 ir 14 straipsniai pradedami taikyti ne vėliau kaip per trejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo.

2. 32019 R 0942: 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, (OL L 158, 2019 6 14, p. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32024 R 1787: 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942, (OL L 1787, 2024 7 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>),
 - 32024 R 1789: 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1789 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 bei (ES) 2022/869 ir Sprendimas (ES) 2017/684 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009, (nauja redakcija) (OL L 1789, 2024 7 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

Reglamento (ES) 2019/942 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) Reglamentas (ES) 2019/942 taikomas tik klausimams, patenkantiems į šio Susitarimo taikymo sritį;

b) nepaisant šio Susitarimo I priedo pradžioje pateiktos bendrosios nuostatos, Reglamente (ES) 2019/942 vartojamas terminas „valstybė(s) narė(s)“, be Reglamente (ES) 2019/942 vartojamos reikšmės, apima Šveicariją. Be to, Reglamente (ES) 2019/942 vartojamas terminas „reguliavimo institucija“, be Reglamente (ES) 2019/942 vartojamos reikšmės, apima Šveicarijos reguliavimo instituciją;

c) 3 straipsnis papildomas šia dalimi:

„3. Šveicarijos atveju ACER turi jai pagal Reglamento (ES) 2019/942 3–10 straipsnius ir 12 straipsnį suteiktą kompetenciją, nebent šiame Susitarime būtų nustatyta kitaip. Prieš priimdama su Šveicarija susijusį sprendimą ACER konsultuojasi su kompetentinga Šveicarijos institucija.“;

d) 5 straipsnio 4 dalis papildoma taip:

„Reglamento (ES) 2015/1222 9 straipsnio 6 dalies b punkto tikslais taikoma toliau nurodyta procedūra:

Jei pralaidumo skaičiavimo regionų pakeitimas yra susijęs su Šveicarijos sienų priskyrimu konkrečiam regionui, Šveicarija turi teisę prašyti, kad Jungtinis komitetas priimtų sprendimą dėl Šveicarijos sienų priskyrimo konkrečiam regionui patvirtinimo.

Jeigu Jungtinio komiteto sprendimas per šešis mėnesius nuo to prašymo pateikimo nepriimamas, ACER, atsižvelgdama į Šveicarijai susirūpinimą keliančius klausimus, priima sprendimą dėl pralaidumo skaičiavimo regionų pagal šios dalies pirmą pastraipą.

Jeigu Jungtinis komitetas nusprendžia nepatvirtinti Šveicarijos sienų priskyrimo konkrečiam regionui, ACER, atsižvelgdama į Šveicarijai susirūpinimą keliančius klausimus, parengia naują sprendimą.“;

- e) 21 straipsnis papildomas taip:

„Šveicarijos NRI visapusiškai dalyvauja ACER Reguluotojų valdybos ir visų kitų šios agentūros parengiamųjų organų, be kita ko, darbo grupių, komitetų ir specialios paskirties grupių veikloje, susijusioje su klausimais, kurie patenka į šio Susitarimo taikymo sritį. Ji neturi teisės balsuoti Reguluotojų valdyboje. Reguluotojų valdybos vidaus darbo tvarkos taisyklėse ir darbo grupių veikimui taikomose vidaus darbo tvarkos taisyklėse nustatomas visapusiškas Šveicarijos NRI dalyvavimas.“;

- f) 31 straipsnis papildomas taip:

„Šveicarija prisideda prie ACER finansavimo. Šiuo tikslu taikomos šio Susitarimo 49 straipsnyje nustatytos procedūros.“;

- g) Šveicarija ACER ir jos darbuotojams, kai jie vykdo oficialias su ACER susijusias funkcijas, suteikia šio priedo priedėlyje numatytas privilegijas ir imunitetus, kurie grindžiami Protokolo (Nr. 7) 1–6, 10–15, 17 ir 18 straipsniais. Nuorodos į atitinkamus to Protokolo straipsnius informacijos tikslais pateikiamos skliaustuose;

h) 39 straipsnis papildomas šia dalimi:

„1a. Nukrypstant nuo Europos Sąjungos kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų, nustatytų Reglamente Nr. 31 (EEB), 11 (EAEB), nustatančiame Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas, (OL L 45, 1962 6 14, p. 1385, įskaitant visus vėlesnius pakeitimus), 12 straipsnio 2 dalies a punkto, ACER savo nuožiūra gali pagal sutartį įdarbinti Šveicarijos piliečius, kurie naudojami visomis piliečio teisėmis. ACER gali sutikti, kad Šveicarija deleguotų ekspertus.“;

i) 41 straipsnio 1 dalis papildoma taip:

„2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 (OL L 145, 2001 5 31, p. 43) dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais taikant šį reglamentą taip pat taikomas visiems ACER dokumentams, susijusiems su Šveicarija.“

3. 32020 D 2152: 2020 m. gruodžio 17 d. Komisijos sprendimas (ES) 2020/2152 dėl Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrai mokėtinų mokesčių už informacijos, teikiamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1227/2011, rinkimą, tvarkymą, apdorojimą ir analizę, (OL L 428, 2020 12 18, p. 68, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2152/oj>).

4. 32019 R 943: 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos, (OL L 158, 2019 6 14, p. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32022 R 0869: 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (ES OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>),
 - 32024 R 1747: 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1747, kuriuo dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2019/942 ir (ES) 2019/943, (OL L, 2024/1747, 2024 6 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>).

Reglamento (ES) 2019/943 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 14 straipsnio 8 dalis papildoma taip:

„Jei Komisija ketina pakeisti prekybos zoną, kuri apima Šveicarijos teritoriją, sprendimo projektą ji teikia tvirtinti Jungtiniam komitetui. Jungtinis komitetas priima sprendimą per šešis mėnesius nuo projekto pateikimo. Jeigu Jungtinis komitetas nepatvirtina prekybos zonos, kuri apima Šveicarijos teritoriją, pakeitimo, Komisija, atsižvelgdama į Šveicarijai susirūpinimą keliančius klausimus, parengia naują sprendimą.“;

- b) 15 straipsnio 5 dalis papildoma taip:

„Jei Komisija ketina pakeisti prekybos zoną, kuri apima Šveicarijos teritoriją, sprendimo projektą ji teikia tvirtinti Jungtiniam komitetui. Jungtinis komitetas priima sprendimą per šešis mėnesius nuo projekto pateikimo. Jeigu Jungtinis komitetas nepatvirtina prekybos zonos, kuri apima Šveicarijos teritoriją, pakeitimo, Komisija, atsižvelgdama į Šveicarijai susirūpinimą keliančius klausimus, parengia naują sprendimą.“;

- c) Šveicarijos nustatyti pajėgumų mechanizmai patvirtinami kompetentingos Šveicarijos institucijos. 21 straipsnio 8 dalyje žodis „Komisija“ tų pajėgumų mechanizmų atveju atitinkamai pakeičiamas žodžiais „kompetentinga Šveicarijos institucija“;

- d) 24 straipsnio 1 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) daromos prielaidos atsižvelgiant į nacionalinės elektros energijos paklausos ir pasiūlos ypatumus, be kita ko, nulemtus to, kad Šveicarija nėra Sąjungos valstybė narė, arba veiksnų, kurie gali būti ypač svarbūs tiekimo saugumui Šveicarijoje, kaip antai galimo mažesnio branduolinės energijos arba dujų energijai gaminti prieinamumo kaimyninėse šalyse, su sąlyga, kad tokie klausimai būtų vertinami proporcingai ir pagrįstai“;

- e) su Šveicarija susijusiais atvejais Komisija turi kompetenciją pagal 34, 63 ir 64 straipsnius;

f) 65 straipsnio 2 dalis papildoma taip:

„Jei Komisija šio straipsnio taikymo tikslais ketina prašyti informacijos iš Šveicarijoje įsikūrusios įmonės, prašymą pateikti informaciją, kuriame nurodomas ir terminas, per kurį atitinkama įmonė turi pateikti informaciją, Komisija teikia Šveicarijos NRI. NRI nedelsdama paprašo atitinkamos įmonės pateikti tą informaciją ir į savo prašymą įtraukia informaciją pagal 3 dalį. Vos tik gavusi atitinkamos įmonės atsakymą, Šveicarijos NRI nedelsdama jį perduoda Komisijai.

Jei įmonė nepateikia pagal trečią pastraipą prašomos informacijos per Komisijos nustatytą terminą arba pateikia neišsamią informaciją, Komisija gali paprašyti Šveicarijos NRI priimti sprendimą pagal 5 dalį.“;

g) 65 straipsnio 5 dalis papildoma taip:

„Jei to prašo Komisija pagal 2 dalį, Šveicarijos NRI paprašo atitinkamos įmonės, kuriai skirtas sprendimas, pateikti prašomą informaciją.“;

h) 66 straipsnio 2 dalis papildoma taip:

„Jei tenkinamos šioje dalyje nustatytos sąlygos, susijusios su atsakymu į Šveicarijos NRI pagal 65 straipsnio 2 dalį pateiktą prašymą pateikti informaciją, Komisija gali paprašyti, kad Šveicarijos NRI dėl atitinkamos įmonės priimtų sprendimą pagal šią dalį.“;

i)pridedamas naujas straipsnis:

„66a straipsnis

Šveicarijos NRI pagal 65 ir 66 straipsnius priimtų sprendimų teisminę kontrolę vykdo Šveicarijos teismai.“;

j) 7b straipsnis, 12 straipsnio 2–7 dalys, 19a straipsnio 3–9 dalys, 19e, 19f, 50 ir 63 straipsniai įgyvendinami ne vėliau kaip per trejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo.

5. 32010 R 0838: 2010 m. rugsėjo 23 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 838/2010 dėl perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmo ir bendro perdavimo mokesčių reguliavimo metodo taikymo gairių nustatymo, (OL L 250, 2010 9 24, p. 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/838/oj>).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Komisija turi kompetenciją pagal Reglamento (ES) Nr. 838/2010 priedo A dalies 3.3 ir 5.1 punktus.

6. 32013 R 0543: 2013 m. birželio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 543/2013 dėl duomenų teikimo ir skelbimo elektros energijos rinkose, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 I priedą, (ES OL L 163, 2013 6 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/543/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32019 R 943: 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/943, (OL L 158, 2019 6 14, p. 54).

7. 32015 R 1222: 2015 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės, (OL L 197, 2015 7 25, p. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

- 32021 R 0280: 2021 m. vasario 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/280, kuriuo, siekiant suderinti su Reglamentu (ES) 2019/943, iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2015/1222, (ES) 2016/1719, (ES) 2017/2195 ir (ES) 2017/1485, (ES OL L 62, 2021 2 23, p. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>).

Reglamento (ES) 2015/1222 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 1 straipsnis papildomas šia dalimi:

„6. Šveicarijos PSO ir rinkos operatoriai bendrame kitos paros ir einamosios paros prekybos rinkų susiejimo mechanizme dalyvauja tomis pačiomis sąlygomis kaip Sąjungos PSO ir rinkos operatoriai, kai įgyvendinamos techninės ir reguliavimo sąlygos pagal šį reglamentą. Savo sprendime, kuris priimamas pagal 1 straipsnio 5 dalį, Komisija atsižvelgia į tai, kad Susitarimo įgyvendinimas laikomas 1 straipsnio 4 dalyje nustatytų sąlygų tenkinimu. Visi susiję dalyviai skubiai imasi būtinų veiksmų, kad Šveicarija galėtų prisijungti prie rinkų susiejimo mechanizmo per 9 mėnesius nuo Susitarimo įsigaliojimo.“;

- b) dėl nuostatų ir sąlygų arba metodikų (toliau – NSM), kurių nustatymas numatytas pagal Reglamentą (ES) 2015/1222:
- i) Šveicarijos PSO, paskirtieji elektros energijos rinkos operatoriai (PEERO) ir NRI dalyvauja rengiant naujas NSM ar jas iš dalies keičiant, o priimant sprendimą dėl NSM atsižvelgiama į jų pastabas;
 - ii) balsuojant ir vertinant, ar buvo pasiektos kvalifikuotai balsų daugumai būtinos atitinkamos valstybių narių arba gyventojų skaičiaus ribos, atsižvelgiama į Šveicariją ir jos gyventojų skaičių;
 - iii) 9 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje pateikta nuoroda į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip penkios valstybės narės, ir 9 straipsnio 3 dalies trečioje pastraipoje pateikta nuoroda į regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip penkios valstybės narės, laikomos nuorodomis į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija, arba į regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija;
 - iv) jei pagal 9 straipsnio 6 dalies b punktą keičiamas Šveicarijos sienų priskyrimas tam tikram pralaidumo skaičiavimo regionui, taikoma Reglamento (ES) 2019/942 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta procedūra;
 - v) iki šio Susitarimo pasirašymo datos priimtose NSM taikomos Šveicarijoje, o

vi) naujas arba iš dalies pakeistas NSM, kurias ACER priima pagal Reglamente (ES) 2015/1222 nustatytą procedūrą, Šveicarijos NRI per vieną mėnesį įtraukia į Šveicarijos norminius teisės aktus. Tos NSM laikinai taikomos Šveicarijoje nuo jų taikymo Sąjungoje pradžios dienos. Laikinas taikymas baigiasi, kai Šveicarijos NRI įtraukia tas NSM į Šveicarijos norminius teisės aktus.

8. 32016 R 1719: 2016 m. rugsėjo 26 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1719, kuriuo nustatomos prognozuojamo pralaidumo paskirstymo gairės, (OL L 259, 2016 9 27, p. 42, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1719/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

– 32021 R 0280: 2021 m. vasario 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/280, kuriuo, siekiant suderinti su Reglamentu (ES) 2019/943, iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2015/1222, (ES) 2016/1719, (ES) 2017/2195 ir (ES) 2017/1485, (ES OL L 62, 2021 2 23, p. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/280/oj).

Reglamento (ES) 2016/1719 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

a) 1 straipsnis papildomas šia dalimi:

„6. Šveicarijos PSO ir rinkos operatoriai bendrojoje paskirstymo platformoje veikia tomis pačiomis sąlygomis kaip Sąjungos PSO ir rinkos operatoriai, kai įgyvendinamos techninės ir reguliavimo sąlygos pagal šį reglamentą. Savo sprendime, kuris priimamas pagal 5 dalį, Komisija atsižvelgia į tai, kad Susitarimo įgyvendinimas laikomas 4 dalyje nustatytų sąlygų tenkinimu. Visi susiję dalyviai skubiai imasi būtinų veiksmų, kad Šveicarija galėtų prisijungti prie rinkų susiejimo mechanizmo per 9 mėnesius nuo Susitarimo įsigaliojimo.“;

b) dėl sąlygų arba metodikų, kurių nustatymas numatytas pagal Reglamentą (ES) 2016/1719:

- i) Šveicarijos PSO ir NRI dalyvauja rengiant naujas sąlygas ar metodikas ar jas iš dalies keičiant, o priimant sprendimą dėl tų sąlygų ar metodikų atsižvelgiama į jų pastabas;
- ii) balsuojant ir vertinant, ar buvo pasiektos kvalifikuotai balsų daugumai būtinos atitinkamos valstybių narių arba gyventojų skaičiaus ribos, atsižvelgiama į Šveicariją ir jos gyventojų skaičių;
- iii) 4 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje pateikta nuoroda į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip penkios valstybės narės, ir 4 straipsnio 3 dalies trečioje pastraipoje pateikta nuoroda į regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip penkios valstybės narės, laikomos nuorodomis į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija, arba į regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija;
- iv) iki šio Susitarimo pasirašymo datos priimtose sąlygos ar metodikos taikomos Šveicarijoje, o
- v) naujas arba iš dalies pakeistas sąlygas ar metodikas, kurias ACER priima pagal Reglamente (ES) 2016/1719 nustatytą procedūrą, Šveicarijos NRI per vieną mėnesį įtraukia į Šveicarijos norminius teisės aktus. Tos sąlygos ar metodikos laikinai taikomos Šveicarijoje nuo jų taikymo Sąjungoje pradžios dienos. Laikinas taikymas baigiasi, kai Šveicarijos NRI įtraukia tas sąlygas ar metodikas į Šveicarijos norminius teisės aktus.

9. 32017 R 2195: 2017 m. lapkričio 23 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/2195, kuriuo nustatomos elektros energijos balansavimo gairės, (OL L 312, 2017 11 28, p. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2195/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

- 32021 R 0280: 2021 m. vasario 22 d. Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/280, kuriuo, siekiant suderinti su Reglamentu (ES) 2019/943, iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2015/1222, (ES) 2016/1719, (ES) 2017/2195 ir (ES) 2017/1485, (ES OL L 62, 2021 2 23, p. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>).

Reglamento (ES) 2017/2195 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 1 straipsnis papildomas šia dalimi:

„9. Šveicarijos PSO ir rinkos operatoriai Europos standartinių balansavimo energijos produktų mainų platformose veikia tomis pačiomis sąlygomis kaip Sąjungos PSO ir rinkos operatoriai, kai įgyvendinamos techninės ir reguliavimo sąlygos pagal šį reglamentą. Savo sprendime, kuris priimamas pagal 7 dalį, Komisija atsižvelgia į tai, kad Susitarimo įgyvendinimas laikomas 6 dalyje nustatytų sąlygų tenkinimu. Visi susiję dalyviai skubiai imasi būtinų veiksmų, kad Šveicarija galėtų prisijungti prie rinkų susiejimo mechanizmo per 9 mėnesius nuo Susitarimo įsigaliojimo.“;

- b) dėl nuostatų ir sąlygų arba metodikų (toliau – NSM), kurių nustatymas numatytas pagal Reglamentą (ES) 2017/2195:
- i) Šveicarijos PSO ir NRI dalyvauja rengiant naujas NSM ar jas iš dalies keičiant, o priimant sprendimą dėl NSM atsižvelgiama į jų pastabas;
 - ii) balsuojant ir vertinant, ar buvo pasiektos kvalifikuotai balsų daugumai būtinos atitinkamos valstybių narių arba gyventojų skaičiaus ribos, atsižvelgiama į Šveicariją ir jos gyventojų skaičių;
 - iii) laikoma, kad 4 straipsnio 4 dalyje pateiktos nuorodos į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip penkios valstybės narės, ir regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip penkios valstybės narės, yra nuorodos į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija, arba regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija;
 - iv) iki šio Susitarimo pasirašymo datos priimtose NSM taikomos Šveicarijoje, o
 - v) naujas arba iš dalies pakeistas NSM, kurias ACER priima pagal Reglamente (ES) 2017/2195 nustatytą procedūrą, Šveicarijos NRI per vieną mėnesį įtraukia į Šveicarijos norminius teisės aktus. Tos NSM laikinai taikomos Šveicarijoje nuo jų taikymo Sąjungoje pradžios dienos. Laikinas taikymas baigiasi, kai Šveicarijos NRI įtraukia tas NSM į Šveicarijos norminius teisės aktus.

10. 32017 R 2196: 2017 m. lapkričio 24 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/2196 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi elektros sistemos avarijų šalinimo ir veikimo atkūrimo reikalavimai, (ES OL L 312, 2017 11 28, p. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2196/oj>).
11. 32016 R 1388: 2016 m. rugpjūčio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1388 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi apkrovos prijungimo reikalavimai, (ES OL L 223, 2016 8 18, p. 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1388/oj>).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Komisija turi kompetenciją pagal 51 straipsnį.

12. 32016 R 0631: 2016 m. balandžio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/631 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi generatorių prijungimo prie elektros energijos tinklo reikalavimai, (ES OL L 112, 2016 4 27, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/631/oj>).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Komisija turi kompetenciją pagal 61 straipsnį.

13. 32016 R 1447: 2016 m. rugpjūčio 26 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1447 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi aukštosios įtampos nuolatinės srovės sistemų ir nuolatinės srovės linija jungiamų elektros jėgainių parko modulių prijungimo prie tinklo reikalavimai, (ES OL L 241, 2016 9 8, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1447/oj>).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Komisija turi kompetenciją pagal 78 straipsnį.

14. 32017 R 1485: 2017 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/1485, kuriuo nustatomos elektros energijos perdavimo sistemos eksploatavimo gairės, (ES OL L 220, 2017 8 25, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1485/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

– 32021 R 0280: 2021 m. vasario 22 d. Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/280 (OL L 62, 2021 2 23, p. 24).

Reglamento (ES) 2017/1485 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) dėl sąlygų arba metodikų, kurių nustatymas numatytas pagal Reglamentą (ES) 2017/1485:
 - i) Šveicarijos PSO ir NRI dalyvauja rengiant naujas sąlygas ar metodikas ar jas iš dalies keičiant, o priimant sprendimą dėl tų sąlygų ar metodikų atsižvelgiama į jų pastabas;
 - ii) balsuojant ir vertinant, ar buvo pasiektos kvalifikuotai balsų daugumai būtinos atitinkamos valstybių narių arba gyventojų skaičiaus ribos, atsižvelgiama į Šveicariją ir jos gyventojų skaičių;
 - iii) laikoma, kad 5 straipsnio 5 dalyje pateiktos nuorodos į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip penkios valstybės narės, ir regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip penkios valstybės narės, yra nuorodos į regionus, kuriuos sudaro daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija, arba regionus, kuriuos sudaro ne daugiau kaip keturios Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija;

- iv) iki šio Susitarimo pasirašymo datos priimtą sąlygą ar metodiką taikomos Šveicarijoje, o
- v) naujas arba iš dalies pakeistas sąlygą ar metodiką, kurias ACER priima pagal Reglamente (ES) 2017/1485 nustatytą procedūrą, Šveicarijos NRI per vieną mėnesį įtraukia į Šveicarijos norminius teisės aktus. Tos sąlygos ar metodikos laikinai taikomos Šveicarijoje nuo jų taikymo Sąjungoje pradžios dienos. Laikinas taikymas baigiasi, kai Šveicarijos NRI įtraukia tas sąlygas ar metodikas į Šveicarijos norminius teisės aktus.

15. 32024 L 01366: 2024 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/1366, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 papildomas nustatant tinklo kodeksą dėl tarpvalstybinių elektros energijos srautų kibernetinio saugumo aspektų sektorinių taisyklių, (ES OL L, 2024/1366, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1366/oj).

Reglamento (ES) 2024/1366 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) įterpiamas šis straipsnis:

„1a straipsnis

1. Iki Susitarimo įsigaliojimo Šveicarija įsteigia arba paskiria toliau išvardytas institucijas ir įstaigas:

- a) nacionalinę valdžios ar reguliavimo instituciją, atsakingą už šiuo reglamentu kompetentingai institucijai pavestų užduočių vykdymą; Šveicarijos atveju šiame reglamente pateikiamos nuorodos į kompetentingą instituciją laikomos nuorodomis į tą paskirtąją instituciją;

- b) vieną ar daugiau reagavimo į kompiuterių saugumo incidentus tarnybų (CSIRT), atsakingas už incidentų valdymą pagal aiškiai apibrėžtą procesą, taikant šį reglamentą; tos tarnybos gali užmegzti bendradarbiavimo santykius su Sąjungos valstybių narių nacionalinėmis CSIRT, jei tai būtina šio reglamento taikymo tikslais; palaikydama tokius bendradarbiavimo santykius, Šveicarija sudaro palankesnes sąlygas veiksmingai, efektyviai ir saugiai keistis informacija su tomis nacionalinėmis CSIRT, naudodama atitinkamus dalijimosi informacija protokolus, įskaitant srauto kontrolės protokolą. Šveicarijos atveju šiame reglamente pateikiamos nuorodos į CSIRT laikomos nuorodomis į tarnybą arba tarnybas, paskirtas pagal pirmą pastraipą.

Šveicarija vieną iš savo CSIRT paskiria koordinatorę pažeidžiamumo koordinuoto atskleidimo tikslais (toliau – koordinuojančioji CSIRT). Koordinuojančioji CSIRT bet kurios šalies prašymu veikia kaip patikima tarpininkė, prireikus palengvinanti sąveiką tarp pranešimą apie pažeidžiamumą teikiančio fizinio ar juridinio asmens ir potencialiai pažeidžiamų informacinių ir ryšių technologijų (toliau – IRT) produktų gamintojo ar IRT paslaugų teikėjo. Koordinuojančiosios CSIRT užduotys apima:

- i) atitinkamų subjektų nustatymą ir susisiekimą su jais;

- ii) pagalbos teikimą pranešimus apie pažeidžiamumą teikiantiems fiziniams ar juridiniams asmenims ir
- iii) derybas dėl informacijos atskleidimo terminų ir pažeidžiamumų, kurie daro poveikį keliems subjektams, valdymą.

Šveicarija užtikrina, kad fiziniai ar juridiniai asmenys galėtų apie pažeidžiamumą pranešti (jei jie to prašo – anonimiškai) koordinuojančiajai CSIRT. Šioji tarnyba užtikrina, kad būtų imtasi kruopščių tolesnių veiksmų dėl pažeidžiamumo, apie kurį pranešta, ir užtikrina fizinio ar juridinio asmens, teikiančio pranešimą apie pažeidžiamumą, anonimiškumą. Jeigu pažeidžiamumas, apie kurį pranešta, galėtų daryti didelį poveikį subjektams ne tik Šveicarijoje, bet ir vienoje ar daugiau Sąjungos valstybių narių, Šveicarijos koordinuojančioji CSIRT, kai tinkama, CSIRT tinkle bendradarbiauja su kitomis koordinuojančiosiomis CSIRT;

- c) vieną arba daugiau kompetentingų institucijų, atsakingų už didelio masto kibernetinio saugumo incidentų ir krizių valdymą taikant šį reglamentą, kurios parengia nacionalinį reagavimo į didelio masto elektros energijos sektoriaus kibernetinio saugumo incidentus ir krizes planą, kuriame nustatomi didelio masto kibernetinio saugumo incidentų ir krizių valdymo tikslai ir tvarka. Šveicarijos atveju šiame reglamente pateikiamos nuorodos į kibernetinių krizių valdymo institucijas, TIS kibernetinių krizių valdymo institucijas ar nacionalines kibernetinių krizių valdymo institucijas laikomos nuorodomis į tą paskirtąją instituciją;

- d) kontaktinį punktą, atliekantį ryšių palaikymo funkciją, siekiant užtikrinti Šveicarijos institucijų ir atitinkamų Sąjungos valstybių narių institucijų tarpvalstybinį bendradarbiavimą taikant šį reglamentą ir, kai tinkama, tokį bendradarbiavimą su Komisija ir Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra (ENISA), taip pat tarpsektorinį bendradarbiavimą su kitomis kompetentingomis institucijomis Šveicarijoje. Šveicarijos atveju šiame reglamente pateikiamos nuorodos į nacionalinį bendrąjį kontaktinį punktą reiškia nuorodas į tą paskirtąjį kontaktinį punktą;
- e) už kibernetinį saugumą atsakingą kompetentingą instituciją. Šveicarijos atveju šiame reglamente pateikiamos nuorodos į už kibernetinį saugumą atsakingas kompetentingas institucijas (už kibernetinį saugumą atsakingas NKI) laikomos nuorodomis į tą paskirtąją instituciją.

2. Iki Susitarimo įsigaliojimo Šveicarija pateikia Komisijai, ACER, ENTSO-E ir ES SSO subjektui pranešimą, kuriame nurodo atitinkamų 1 dalyje nurodytų institucijų pavadinimus ir kontaktinius duomenis.“;

- b) dėl nuostatų ir sąlygų ar metodikų (toliau – NSM) arba planų, kurių nustatymas numatytas pagal Reglamentą (ES) 2024/1366:
 - i) Šveicarijos PSO, Šveicarijos skirstymo sistemos operatoriai (SSO) per ES SSO subjektą ir kompetentingą instituciją dalyvauja rengiant naujas NSM arba planus ar juos iš dalies keičiant, o priimant sprendimą dėl NSM atsižvelgiama į jų pastabas;

- ii) balsuojant dėl NSM arba planų ir vertinant, ar buvo pasiektos kvalifikuotai balsų daugumai būtinos atitinkamos Sąjungos valstybių narių arba gyventojų skaičiaus ribos, atsižvelgiama į Šveicariją ir jos gyventojų skaičių;
 - iii) 7 straipsnio 3 dalyje pateikiamos nuorodos į atitinkamą sistemos eksploatavimo regioną, kurį sudaro daugiau nei penkios valstybės narės, laikomos nuorodomis į atitinkamą sistemos eksploatavimo regioną, kurį sudaro daugiau nei keturios Europos Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija;
 - iv) iki šio Susitarimo pasirašymo datos priimtose NSM ir planai taikomi Šveicarijoje;
 - v) naujas arba iš dalies pakeistas NSM ir planus, kurie priimami Sąjungoje pagal Reglamentą (ES) 2024/1366 nustatytą procedūrą, Šveicarijos NRI per vieną mėnesį įtraukia į Šveicarijos norminius teisės aktus. Tos NSM laikinai taikomos Šveicarijoje nuo jų taikymo Sąjungoje pradžios dienos. Laikinas taikymas baigiasi, kai Šveicarijos kompetentinga institucija įtraukia tas NSM į Šveicarijos norminius teisės aktus;
- c) 2 straipsnio 6 dalyje ir 33 straipsnio 2 dalies a punkto i papunktyje pateikiama nuoroda į Reglamentą (ES) 2016/679 Šveicarijos atveju laikoma nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- d) 5 straipsnio paskutinis sakiny, 38 straipsnio 8 dalis ir 41 straipsnio 2 dalies antras sakiny, 41 straipsnio 3 ir 7 dalys ir 43 straipsnio 4 dalis netaikomi;

- e) 37 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„Jei kompetentinga institucija sužino apie nepašalintą pažeidžiamumą, bet neturi įrodymų, kad jis jau aktyviai išnaudojamas, ji nepagrįstai nedelsdama koordinuoja veiksmus su koordinuojančiąja CSIRT pažeidžiamumui koordinuotai atskleisti, kaip nustatyta šio reglamento 1a straipsnio 1 dalies b punkte.“;

- f) 40 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„Kai kibernetinis išpuolis pripažįstamas arba numatoma, kad jis bus pripažintas didelio masto kibernetinio saugumo incidentu, *ad hoc* tarpvalstybinio krizės koordinavimo grupė nedelsdama informuoja Šveicarijos ir incidento paveiktų Sąjungos valstybių narių nacionalines kibernetinių krizių valdymo institucijas, taip pat Komisiją ir Europos ryšių palaikymo dėl kibernetinių krizių organizacinį tinklą (EU-CyCLONe). Tokiu atveju *ad hoc* tarpvalstybinio krizės koordinavimo grupė padeda EU-CyCLONe dėl sektoriaus ypatumų.“;

- g) 42 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„CSIRT nedelsdamos išplatina iš ENISA gautą informaciją atitinkamiems subjektams.“

16. 32019 L 0944: 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES, (ES OL L 158, 2019 6 14, p. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32022 R 0869: 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>),
 - 32024 L 1711: 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1711, kuria dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2018/2001 ir (ES) 2019/944, (ES OL L, 2024/1711, 2024 6 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

Direktyvos (ES) 2019/944 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) su Šveicarija susijusiais atvejais Komisija turi kompetenciją pagal 44 straipsnio 1 dalį, 63 straipsnį ir 66 straipsnio 1 dalį;
- b) 6a straipsnis, 7 straipsnio 1–2 ir 4–5 dalys, 8 straipsnis, 12 straipsnio 1 dalis, 15 straipsnis, 15a straipsnio 1–8 dalys, 16 ir 23 straipsniai, 24 straipsnio 1 ir 3 dalys, 28 ir 28a straipsniai, 29 straipsnio 1 dalis, 32, 38 ir 66a straipsniai įgyvendinami ne vėliau kaip per trejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo;

- c) 35 straipsnio 1 ir 2 dalys skirstymo sistemos operatorių, kurių veikla organizuojama pagal Šveicarijos viešąją teisę, veiklos rūšių atskyrimo atžvilgiu įgyvendinamos ne vėliau kaip per trejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo;
- d) Šveicarijos NRI užduotis pagal 59 straipsnio 1 dalies a punktą ir 7 dalies a punktą, susijusias su prijungimu ir prieiga prie nacionalinių tinklų, įskaitant perdavimo ir skirstymo tarifus, įvykdo ne vėliau kaip penkerius metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo;
- e) Jungtinis komitetas turi kompetenciją pagal 65 straipsnį.

17. 32023 R 1162: 2023 m. birželio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2023/1162 dėl sąveikumo reikalavimų ir nediskriminacinių bei skaidrių prieigos prie matavimo ir suvartojimo duomenų procedūrų (ES OL L 154, 2023 6 15, p. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1162/oj).

18. 32011 R 1227: 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (ES OL L 326, 2011 12 8, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

- 32024 R 1106: 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1106, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011 ir (ES) 2019/942, kiek tai susiję su Sąjungos apsaugos nuo manipuliavimo rinka didmeninėje energijos rinkoje gerinimu, (ES OL L, 2024/1106, 2024 4 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1106/oj>).

Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

a) 1 straipsnio 2 dalis papildoma taip:

„Elektros energijos išvestiniams produktams, kurių neapima į 2 straipsnio 4 punktą ir kuriais leidžiama prekiauti prekybos vietoje arba paskirstytojo registro technologija grindžiamoje prekybos sistemoje, kurios registruota buveinė yra Šveicarijoje, Šveicarija toliau taiko taisykles, kuriomis draudžiamas manipuliavimas rinka ir prekyba pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir taip užtikrina apsaugos standartą, prilygstantį Sąjungoje taikomam standartui.“;

b) 1 straipsnis papildomas nauja dalimi:

„6. Šveicarijoje šis reglamentas taikomas didmeninei prekybai elektros energija, tačiau netaikomas dujų sektoriui.“;

c) 9 straipsnyje įterpiama nauja dalis:

„1a. Rinkos dalyviai, kurie šio Susitarimo įsigaliojimo metu yra užsiregistravę tiek Šveicarijos NRI, tiek Sąjungos valstybės narės NRI, suderina savo registracijos prievoles pagal šį straipsnį.“;

d) 13 straipsnyje įterpiama nauja dalis:

„8a. Šveicarijoje Agentūra tarpvalstybinius tyrimus pagal 13 straipsnio 5–8 dalis vykdo glaudžiai ir aktyviai bendradarbiaudama su Šveicarijos NRI.“

Tokių tarpvalstybinių tyrimų metu kompetentingos Šveicarijos institucijos, visų pirma Šveicarijos NRI, glaudžiai bendradarbiaudamos su Agentūra Šveicarijos teritorijoje taiko tyrimo priemones pagal 13a straipsnį, 13b straipsnio 2 dalį ir 13c straipsnį.

Agentūra gali paraginti Šveicarijos NRI imtis konkrečių tyrimo priemonių, o kompetentingos Šveicarijos institucijas tas priemones turi taikyti. Agentūra dalyvauja taikant priemones, kurių imtasi jos prašymu.

Šveicarijos NRI renka informaciją, kuri būtina Agentūros tyrimams veiksmingai atlikti, ir, užbaigus taikyti atitinkamą tyrimo priemonę, nepagrįstai nedelsdama dalijasi šia informacija su Agentūra.

Jei Agentūra ketina susisiekti su Šveicarijos teritorijoje esančiais asmenimis, be kita ko, prašymų pateikti informaciją pagal 13b straipsnio 1 dalies tikslais, Šveicarijos NRI susijusią informaciją perduoda atitinkamai tiems asmenims ir Agentūrai.

13 straipsnio 11 dalyje nurodytą tyrimo ataskaitą parengia Agentūra. 13 straipsnio 11 dalyje nurodytas priemones taiko Šveicarijos NRI.“;

- e) kompetentingoms Šveicarijos institucijoms taikant priemones pagal 13 straipsnio 8a dalį, 13g straipsnio 1 ir 4 dalyse vartojama sąvoka „Agentūra“ suprantama kaip „kompetentinga Šveicarijos institucija“;

f) po 13j straipsnio įterpiamas naujas straipsnis:

„13k straipsnis

Šveicarijos institucijų pagal 13 straipsnio 8a dalį ir 13g straipsnį taikomų priemonių teisminę kontrolę vykdo Šveicarijos teismai.“

19. 32014 R 1348: 2014 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1348/2014 dėl duomenų teikimo, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo 8 straipsnio 2 ir 6 dalys, (ES OL L 363, 2014 12 18, p. 121, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/1348/oj).
20. 32012 D 1117(01): 2012 m. lapkričio 15 d. Komisijos sprendimas, kuriuo įsteigiama Elektros energijos srities veiklos koordinavimo grupė, (ES OL C 353, 2012 11 17, p. 2).

PRIVILEGIJOS IR IMUNITETAI

1 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 1 straipsnį)

Agentūros patalpos ir pastatai yra neliečiami. Juose neatliekama krata, jie nerekvizuojami, nekonskiskuojami ar neeksproprijuojami. Be Europos Sąjungos Teisingumo Teismo leidimo Agentūros nuosavybei ir turtui negali būti taikomos jokios administracinės ar teisinės suvaržymo priemonės.

2 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 2 straipsnį)

Agentūros archyvai yra neliečiami.

3 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 3 ir 4 straipsnius)

1. Agentūra, jos turtas, pajamos ir kita nuosavybė yra atleidžiami nuo visų tiesioginių mokesčių.

2. Iš Šveicarijos į Agentūrą eksportuojamoms prekėms ir paslaugoms, kuriomis ji oficialiai naudojasi, arba Šveicarijoje Agentūrai tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms netaikomos jokios netiesioginės rinkliavos ir mokesčiai.
3. Nuo PVM atleidžiama tuo atveju, jei sąskaitoje faktūroje ar ją atitinkančiame dokumente nurodyta bendra faktinė prekių ir paslaugų pirkimo kaina yra ne mažesnė kaip vienas šimtas Šveicarijos frankų (įskaitant mokestį). Agentūros oficialiam naudojimui skirtiems daiktams netaikomi jokie muitai, importo ir eksporto draudimai bei apribojimai; taip importuotų daiktų Šveicarijoje negalima nei mokamai, nei nemokamai perleisti kitiems, išskyrus atvejus, kai tai daroma Šveicarijos Vyriausybės patvirtintomis sąlygomis.
4. Atleidimas nuo PVM, akcizo ir kitų netiesioginių mokesčių įgyvendinamas sugrąžinant sumokėtą mokestį, prekių tiekėjui arba paslaugų teikėjui pateikus tuo tikslu Šveicarijos parengtas formas.
5. Atsiskaitant už komunalines paslaugas, netaikomos jokios mokesčių ir rinkliavų lengvatos.

4 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 5 straipsnį)

Oficialiai Agentūros komunikacijai ir visų jos dokumentų perdavimui Šveicarijoje galioja tos pačios nuostatos kaip toje valstybėje esančioms diplomatinėms atstovybėms.

Oficiali Agentūros korespondencija ir kita oficiali komunikacija necenzūruojamos.

5 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 6 straipsnį)

Agentūros nariams ir tarnautojams išduoti Sąjungos *laissez-passer* pripažįstami galiojančiais kelionės dokumentais Šveicarijos teritorijoje. Šie *laissez-passer* pareigūnams ir kitiems tarnautojams išduodami pagal Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas (Reglamentas Nr. 31 (EEB), 11 (EAEB), nustatantis Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas, (OL 45, 1962 6 14, p. 1385), įskaitant visus vėlesnius pakeitimus).

6 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 10 straipsnį)

Agentūros darbe dalyvaujantys Sąjungos valstybių narių atstovai, jų patarėjai ir techniniai ekspertai, eidami savo pareigas ir vykdami į susitikimų vietą Šveicarijoje bei grįždami iš jos, naudojami visomis įprastomis privilegijomis, imunitetais ir lengvatomis.

7 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 11 straipsnį)

Agentūros pareigūnams ir kitiems tarnautojams, nepriklausomai nuo jų pilietybės, Šveicarijos teritorijoje:

- a) pagal Sutarčių nuostatas dėl pareigūnų ir kitų tarnautojų atsakomybės Sąjungai ir dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijos spręsti Sąjungos ir jos pareigūnų bei kitų tarnautojų ginčus suteikiamas imunitetas, saugantis nuo patraukimo teisinėn atsakomybėn už einant pareigas atliktus veiksmus, įskaitant pasakytas ar rašytines kalbas. Šis imunitetas lieka galioti ir jiems nustojus eiti pareigas;
- b) kartu su sutuoktiniu ir išlaikomais šeimos nariais netaikomi imigracijos apribojimai bei užsieniečių registracijos formalumai;
- c) taikant valiutų ar jų keitimo taisykles, sudaromos tokios pat sąlygos, kokios toje šalyje paprastai yra sudaromos tarptautinių organizacijų pareigūnams;
- d) pirmą kartą atvykstant į Šveicariją eiti pareigų, suteikiama teisė be maito importuoti savo baldus ir turtą, taip pat be maito, toje šalyje baigus eiti pareigas, iš tos šalies reeksportuoti savo baldus ir turtą, abiem atvejais laikantis Šveicarijos Vyriausybės nustatytų privalomų sąlygų;

- e) suteikiama teisė asmeniniam naudojimui be maito importuoti ir vėliau reeksportuoti automobilį, įsigytą pagal vidaus rinkos sąlygas šalyje, kurioje gyveno prieš tai, arba šalyje, kurios piliečiai jie yra, abiem atvejais laikantis Šveicarijos Vyriausybės nustatytų privalomų sąlygų.

8 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 12 straipsnį)

Laikydamiis Sąjungos teisėje nustatytų sąlygų ir tvarkos, Agentūros pareigūnai ir kiti tarnautojai moka Sąjungai mokesčius nuo iš Agentūros gaunamų atlyginimų, darbo užmokesčio ir atlygių.

Iš Agentūros gaunamiems atlyginimams, darbo užmokesčiui ir atlygiams netaikomi Šveicarijos federaliniai, kantonų ir savivaldybių mokesčiai.

9 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 13 straipsnį)

Pajamų mokesčio, turto mokesčio ir palikimo mokesčio taikymo tikslais ir Šveicarijos bei Sąjungos valstybių narių pasirašytų sutarčių dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo taikymo tikslais Agentūros pareigūnai ir kiti tarnautojai, kurie vien todėl, kad eina pareigas Agentūros tarnyboje, tuo momentu, kai pradėjo eiti pareigas Agentūroje, įgyja gyvenamąją vietą Šveicarijos teritorijoje mokesčių mokėjimo tikslais, yra tiek Šveicarijoje, tiek nuolatinės gyvenamosios vietos mokesčių mokėjimo tikslais šalyje laikomi išlaikiusiais nuolatinę gyvenamąją vietą pastarojoje šalyje, jei ši yra Sąjungos valstybė narė. Ši nuostata taikoma ir sutuoktiniui, jei šis atskirai neužsiima apmokama veikla, bei vaikams, kuriuos išlaiko ir kuriais rūpinasi šiame straipsnyje minimi asmenys.

Pirmoje pastraipoje nurodytiems asmenims priklausantis Šveicarijoje esantis kilnojamasis turtas yra atleidžiamas nuo Šveicarijoje taikomų palikimo mokesčių; apskaičiuojant palikimo mokestį, tokia nuosavybė yra laikoma esančia nuolatinės gyvenamosios vietos mokesčių mokėjimo tikslais šalyje, atsižvelgiant į trečiųjų valstybių teises ir į galimą tarptautinių sutarčių dėl dvigubo apmokestinimo nuostatų taikymą.

Taikant šio straipsnio nuostatas, neatsižvelgiama į nuolatinės gyvenamąsias vietas, kurias minėti asmenys įgijo vien todėl, kad eina pareigas kitose tarptautinėse organizacijose.

10 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 14 straipsnį)

Sąjungos teisėje nustatoma Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų socialinio draudimo išmokų sistema.

Todėl Agentūros pareigūnai ir kiti tarnautojai, kuriems jau taikoma Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų socialinio draudimo išmokų sistema, neprivalo priklausyti Šveicarijos socialinės apsaugos sistemai. Agentūros darbuotojų namų ūkiai priklausantiems šeimos nariams, kurie nėra įdarbinti kito darbdavio nei Agentūra ir negauna socialinio draudimo išmokų iš kurios nors Sąjungos valstybės narės arba Šveicarijos, taikoma Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų socialinio draudimo išmokų sistema.

11 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 15 straipsnį)

Sąjungos teisėje nustatomos Agentūros pareigūnų ir kitų tarnautojų, kuriems taikomos visos arba kai kurios 7, 8 ir 9 straipsnių nuostatos, kategorijos.

Prie tokių kategorijų priskirtų pareigūnų ir kitų tarnautojų vardai, pavardės, pareigybių lygiai ir adresai periodiškai pranešami Šveicarijai.

12 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 17 straipsnį)

Privilegijos, imunitetai ir lengvatos Agentūros pareigūnams ir kitiems tarnautojams suteikiami tik Agentūros interesais.

Agentūra privalo atšaukti savo pareigūno ar kito tarnautojo imunitetą, jei, tos Agentūros nuomone, tokio imuniteto atšaukimas neprieštarauja Agentūros interesams.

13 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 18 straipsnį)

Agentūra, taikydama šį priedėlį, bendradarbiauja su atitinkamomis atsakingomis Šveicarijos arba Sąjungos valstybių narių institucijomis.

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO TVARKA,
TAIKOMA ESAMAM ILGALAIKIAM PRALAUDUMO REZERVAVIMUI
PRIE ŠVEICARIJOS SIENŲ ESANČIOSE JUNGIAMOSIOSE LINIJOSE

A SKIRSNIS

FINANSINĖS KOMPENSACIJOS PRINCIPAI

1 STRAIPSNIS

Bendrieji principai ir taikymo sritis

1. Šiame priede nustatomi pereinamojo laikotarpio finansinės kompensacijos, skirtos B skirsnyje išvardytų sutarčių turėtojams, mechanizmo principai.
2. Finansinė kompensacija apskaičiuojama pagal 2 straipsnį, remiantis sutarties turėtojo pajėgumų rezervavimo ekonomine verte.
3. Finansinė kompensacija skiriama pereinamuoju laikotarpiu, nustatytu šio Susitarimo 8 straipsnio 1 dalyje.

4. Iki Šveicarijai prisijungiant prie bendro kitos paros prekybos rinkų susiejimo mechanizmo, finansinę kompensaciją pageidaujantys gauti sutarties turėtojai būtiną tarpvalstybinius pajėgumus įgyja *Joint Allocation Office* (toliau – JAO) organizuojamame aukcione pagal JAO nustatytas taikomas taisykles ir procedūras. Sutarties turėtojai neturi teisės gauti kompensaciją, jeigu jiems nepavyko aukcione įsigyti būtinų pajėgumų.

5. Šveicarijai prisijungus prie bendro kitos paros prekybos rinkų susiejimo mechanizmo, finansinę kompensaciją pageidaujantys gauti sutarčių turėtojai įrodo, kad jų pasiūlymas bendro kitos paros prekybos rinkų susiejimo proceso metu buvo priimtas pagal taikomas taisykles ir procedūras, nustatytas 2015 m. liepos 24 d. Reglamente (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės, (OL L 197, 2015 7 25, p. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj>).

2 STRAIPSNIS

Finansinės kompensacijos apskaičiavimas

1. Finansinė kompensacija apskaičiuojama 2 ir 3 dalyse nustatytą kompensuojamą kiekį (išreikštą MW per tam tikrą valandą) padauginus iš 4 dalyje nustatytos kompensavimo kainos (išreikštos EUR/MWh).

2. Kiekvienos sutarties kompensuojamas kiekis yra toks:

- a) laikotarpiu iki Šveicarijai prisijungiant prie bendro kitos paros prekybos rinkų susiejimo mechanizmo – sutarties turėtojai per aukcioną paskirti pajėgumai (išreikšti MW per tam tikrą valandą); kreipdamasis dėl kompensacijos, sutarties turėtojas pateikia įrodymą, kad buvo įsigyti ir panaudoti ne mažesni nei sutartyje nurodyto dydžio pajėgumai prie sienos ir kad atitinkamą rinkos laikos vienetą yra prieinami gamybos įrenginiai;
- b) Šveicarijai prisijungus prie bendro kitos paros prekybos rinkų susiejimo mechanizmo – bendro kitos paros prekybos rinkų susiejimo procese atitinkamoje prekybos zonoje laimėjusiame pasiūlyme nurodytas kiekis (MW per tam tikrą valandą), neviršijantis didžiausio sutartyse nurodyto kiekio; kreipdamasis dėl finansinės kompensacijos, sutarties turėtojas pateikia laimėjusiame pasiūlyme nurodyto kiekio įrodymą ir įrodymą, kad atitinkamą rinkos laikos vienetą yra prieinami gamybos įrenginiai.

3. Bet kuriais konkrečiais metais pagal 2 dalį kompensuojamas kiekis sumažinamas toliau nurodytomis procentinėmis dalimis:

- Prancūzijos–Šveicarijos kryptis: 74,3 % žiemos metu (nuo spalio 1 d. iki balandžio 30 d.) ir 68,5 % vasaros metu (nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 30 d.);
- Šveicarijos–Prancūzijos kryptis: 93,9 % žiemos metu (nuo spalio 1 d. iki balandžio 30 d.) ir 100 % vasaros metu (nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 30 d.).

4. Kompensacijos kaina apskaičiuojama *ex post* kaip teigiamas Šveicarijos ir Prancūzijos kitos paros prekybos rinkų galutinių kainų skirtumas, atsižvelgiant į anksčiau rezervuoto pralaidumo kryptį, nustatomas pagal rinkos rezultatą kitos paros prekybos laikotarpiu, kiekvienam rinkos laiko vienetui apskaičiuojamą atskirai. Jeigu kainos skirtumas yra neigiamas, kompensacija nemokama.

5. Pagal 1–4 dalis apskaičiuotos kompensacijos suma papildomai sumažinama 20 %, kurie įskaičiuojami kaip sutarties turėtojo įnašas į tinklo priežiūros ir kapitalo išlaidas.
6. Jeigu bendra kompensacinių mokėjimų sutarčių turėtojams suma, apskaičiuota pagal 1–5 dalis, viršija perkrovos pajamas, gautas Prancūzijos–Šveicarijos pasienyje ar jam priskirtas, kompensaciniai mokėjimai visiems sutarčių turėtojams proporcingai sumažinami, siekiant užtikrinti, kad bendra jų suma neviršytų gautų perkrovos pajamų.
7. Kiekvienam sutarties turėtojui pagal šį straipsnį apskaičiuota bendra finansinė kompensacija sutarties turėtojams išmokama *ex post* kas mėnesį.

3 STRAIPSNIS

Kompensacijos finansavimas

Finansinė kompensacija pagal 2 straipsnį finansuojama iš perkrovos pajamų, gaunamų paskirstant Prancūzijos–Šveicarijos sienos pralaidumą – iš JAO organizuojamo tos sienos pralaidumo aukciono arba iš pajamų, tai sienai priskirtų taikant perkrovos pajamų skirstymo metodiką.

4 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas, stebėseną ir ginčų sprendimas

1. Prancūzijos ir Šveicarijos NRI per tris mėnesius nuo šio Susitarimo įsigaliojimo prireikus susitaria dėl šiame priede nustatytų taisyklių įgyvendinimo procedūrų. Apie procedūrų projektą ACER, Komisijai ir Jungtiniam komitetui jos praneša per du mėnesius nuo šio Susitarimo įsigaliojimo.
2. Prancūzijos ir Šveicarijos NRI yra atsakingos už PSO ir sutarties turėtojų atitiktį pagal 1 dalį parengtoms procedūroms tikrinimą, įskaitant tikrinimą, kad kompensacijos būtų mokomos tik šio priedo B skirsnyje išvardytų sutarčių turėtojams. Iki kitų metų kovo 1 d. jos pateikia ACER ir Jungtiniam komitetui metinę pereinamojo laikotarpio mechanizmo taikymo ataskaitą.
3. Jeigu NRI nepavyksta pasiekti sutarimo dėl procedūrų pagal 1 dalį per tris mėnesius nuo šio Susitarimo įsigaliojimo, Šveicarija gali perduoti šį klausimą svarstyti Jungtiniam komitetui, kuris priima sprendimą dėl procedūrų įgyvendinimo per 6 mėnesius nuo to perdavimo datos.
4. Nepaisant 1–3 dalių, sutarčių turėtojai turi teisę gauti finansinę kompensaciją nuo šio Susitarimo įsigaliojimo datos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

B SKIRSNIS

ILGALAIKIO PRALAUDUMO REZERVAVIMO SUTARTYS, UŽ KURIAS SKIRIAMA FINANSINĖ KOMPENSACIJA

Kryptis	Sutarties pavadinimas	Technologija	Vėliausia pabaigos data
FR => CH	EOS CNP Cattenom 3 / 4	Branduolinė energija	Blokų gamybos veiklos pabaiga
FR => CH	NOK 94 / EDF 95	Branduolinė energija	2036 09 30
FR => CH	EDL Cattenom 3 / 4	Branduolinė energija	Blokų gamybos veiklos pabaiga
FR => CH	EDL 2000	Branduolinė energija	2039 12 31
FR => CH	Participation Bugey 2	Branduolinė energija	Bloko gamybos veiklos pabaiga
FR => CH	Participation Bugey 3	Branduolinė energija	Bloko gamybos veiklos pabaiga
FR => CH	EOS Cleuson Dixence	Hidroenergija	2030 04 30
CH => FR	EOS Cleuson Dixence	Hidroenergija	2030 04 30
FR => CH	Eposson Pompage	Hidroenergija	Bloko gamybos veiklos pabaiga
CH => FR	Eposson Turbine	Hidroenergija	Bloko gamybos veiklos pabaiga

C SKIRSNIS

HIDROELEKTRINĖS, KURIOSE REZERVUOJAMAS PRALAIIDUMAS, NEVIRŠIJANTIS 65 MW

Kryptis	Elektrinės pavadinimas	Didžiausias galimas rezervuoti pralaidumas [MW]	Vėliausia pabaigos data
FR => CH	Kembs	35	Koncesijos pabaiga (2035 12 31)
FR => CH	FM Chatelot	15	Koncesijos pabaiga (2028 12 31)
CH => FR	FM Chatelot	30	Koncesijos pabaiga (2028 12 31)
AT => CH	GKW Inn	13,3	Koncesijos pabaiga (po 2050 m.)
CH => IT	Kraftwerke Hinterrhein	65	Koncesijos pabaiga (2042 12 31)
FR => CH	Bagnes Martigny (Champsec)	2	Koncesijos pabaiga (2041 12 31)
CH => FR	Forces Motrices de Mauvoisin	41	Koncesijos pabaiga (2041 12 31)

VALSTYBĖS PAGALBA

IŠIMTYS IR PAAIŠKINIMAI

A SKIRSNIS

SU TINKAMU VIDAUS RINKOS VEIKIMU
SUDERINAMOS PRIEMONĖS,
NURODYTOS 13 STRAIPSNIO 2 DALIES c PUNKTE

1. Toliau nurodytos esamos Šveicarijos priemonės yra suderinamos su tinkamu vidaus rinkos veikimu ir joms netaikomas 14 straipsnio 3 dalies b punktas:
 - a) investicinės dotacijos elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal Energetikos įstatymo¹ 25–29 straipsnius, įskaitant laikiną atleidimą nuo vandens mokesčio pagal Hidroenergijos įstatymo² 50a straipsnį;
 - b) kintamosios rinkos priemokos už elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių (sutartys dėl kainų skirtumo) pagal Energetikos įstatymo 29a–29e straipsnius;
 - c) įnašas į veiklos sąnaudas už biomasę pagal Energetikos įstatymo 33a straipsnį;
 - d) su geotermine energija susijusios garantijos pagal Energetikos įstatymo 33 straipsnį;

¹ 2016 m. rugsėjo 30 d. Energetikos įstatymas (Susistemintas teisės aktų rinkinys 730.0), 2025 m. sausio 1 d. galiojusi redakcija.

² 1916 m. gruodžio 22 d. Federalinis hidroenergijos naudojimo įstatymas (Susistemintas teisės aktų rinkinys 721 80), 2023 m. sausio 1 d. galiojusi redakcija.

- e) kompensacija už galutinių atliekų srautams taikomas priemonės pagal Vandens apsaugos įstatymo¹ 80 straipsnio 2 dalį ir
 - f) kompensacija už ekologinio atkūrimo priemonės, susijusias su hidroenergija (vandens išleidimas hidroelektrinių pikinės apkrovos metu, nuosėdų pernaša ir žuvų migracija), pagal Energetikos įstatymo 34 straipsnį.
2. Šveicarijos institucijos įsipareigoja, kad įrenginiams, kuriems netaikoma Reglamento (ES) 2019/943² 5 straipsnio 2 dalies b punkte arba 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti nuostata, nuo šio Susitarimo įsigaliojimo nauja pagalba elektros energijai gaminti pagal 1 dalyje nurodytas priemonės gali būti teikiama, jeigu jie:
- turi parduoti savo pagamintą elektros energiją rinkoje;
 - nėra skatinami siūlyti savo produkciją už mažesnę kainą nei jų ribinės sąnaudos ir negauna pagalbos gamybai tais laikotarpiais, kai tos produkcijos rinkos vertė yra neigiama.
3. 1 dalies a ir b punktų nuostatos nustoja galioti po 10 metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo, o 1 dalies c–f punktų nuostatos – po 6 metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo. Pasibaigus tiems terminams, Šveicarijos priežiūros institucija šias priemones įtraukia į savo vykdomos nuolatinės peržiūros pagal 15 straipsnio 4 dalį apimtį.

¹ 1991 m. sausio 24 d. Federalinis vandens telkinių apsaugos įstatymas (Susistemintas teisės aktų rinkinys 814 20), 2023 m. vasario 1 d. galiojusi redakcija.

² 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos, OL L 158, 2019 6 14, p. 54, taikomas pagal priedą.

B SKIRSNIS

PAGALBOS, KURI GALI BŪTI LAIKOMA SUDERINAMA SU TINKAMU VIDAUS RINKOS VEIKIMU, KATEGORIJS, NURODYTOS 13 STRAIPSNIO 3 DALIES e PUNKTE

Toliau nurodytų kategorijų pagalba gali būti laikoma suderinama su tinkamu vidaus rinkos veikimu:

[...]

C SKIRSNIS

BENDROSIOS IŠIMTYS, NURODYTOS 13 STRAIPSNIO 4 DALYJE

Pagalba laikoma suderinama su vidaus rinkos veikimu ir jai netaikomi reikalavimai pranešti pagal 14 straipsnį, jei ji suteikta laikantis materialinių sąlygų, išdėstytų toliau pateikiamose nuostatose:

- a) 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, I ir III skyriai, (ES OL L 187, 2014 6 26, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. birželio 23 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/1315, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, ir Reglamentas (ES) 2022/2473, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba įmonėms, kurios verčiasi žvejybos ir akvakultūros produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, (ES OL L 167, 2023 6 30, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj>);
- b) 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimo dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, 1–6 straipsniai, (OL L 7, 2012 1 11, p. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

D SKIRSNIS

DE MINIMIS PAGALBA, NURODYTA 13 STRAIPSNIO 6 DALYJE

Termino „*de minimis* pagalba“ reikšmė apibrėžta 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamente (ES) 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, (ES OL L, 2023/2831, 2023 12 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>).

Kai pagalba skiriama įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, vartojamo termino „*de minimis* pagalba“ reikšmė apibrėžta 2023 m. gruodžio 12 d. Komisijos reglamente (ES) 2023/2832 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms, (OL L, 2023/2832, 2023 12 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2382/oj>).

VALSTYBĖS PAGALBA

EUROPOS SĄJUNGOJE TAIKOMI BENDRIEJI IR SEKTORIŲ AKTAI,
NURODYTI 14 STRAIPSNIO 2 DALYJE

A SKIRSNIS

BENDRIEJI IR SEKTORIŲ AKTAI

- 1) Šio Susitarimo III dalies taikymo tikslais ir pagal 14 straipsnio 2 dalį Sąjunga taiko šiuos aktus:
 - a) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentą (ES) 2015/1589, nustatantį išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles, (ES OL L 248, 2015 9 24, p. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>);
 - b) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantį Tarybos reglamentą (ES) Nr. 2015/1589, nustatantį išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles, (ES OL L 140, 2004 4 30, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj>), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gruodžio 1 d. Komisijos reglamentu (ES) 2016/2105, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento (EB) Nr. 794/2004 I priedas dėl pranešimo apie valstybės pagalbą žvejybos ir akvakultūros sektoriui formos, (ES OL L 327, 2016 12 2, p. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2105/oj>);

- c) 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, (ES OL L 187, 2014 6 26, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. birželio 23 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/1315, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, ir Reglamentas (ES) 2022/2473, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba įmonėms, kurios verčiasi žvejybos ir akvakultūros produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, (ES OL L 167, 2023 6 30, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj>);
- d) 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, (ES OL L 7, 2012 1 11, p. 3, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21(1)/oj));
- e) 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentą (ES) 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, (ES OL L, 2023/2831, 2023 12 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>);
- f) 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentą (ES) 2023/2832 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms, (ES OL L, 2023/2832, 2023 12 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

- 2) Šio Susitarimo III dalies taikymo tikslais ir pagal 14 straipsnio 3 dalį Šveicarija sukuria ir taiko valstybės pagalbos priežiūros sistemą, kuria visada užtikrinamas priežiūros ir vykdymo užtikrinimo lygis, lygiavertis Sąjungoje taikomam priežiūros ir vykdymo užtikrinimo lygiui, nustatytam šio skirsnio 14 straipsnio 2 dalyje ir 1 punkte.

B SKIRSNIS

KOMISIJOS GAIRĖS, PRANEŠIMAI IR SPRENDIMŲ PRIĖMIMO PRAKTIKA

- 1) Šio Susitarimo III dalies taikymo tikslais ir pagal 14 straipsnio 3 dalį Šveicarijos priežiūros institucija ir kompetentingos teisminės institucijos Šveicarijoje deramai atsižvelgia į atitinkamas gaires ir pranešimus, kuriuos privalo teikti Komisija, taip pat į jos sprendimų priėmimo praktiką, ir kiek įmanoma jų laikosi, kad būtų užtikrintas priežiūros ir vykdymo užtikrinimo lygis, lygiavertis Sąjungos lygiui.
- 2) Komisija Jungtiniam komitetui praneša ir paskelbia gaires ir pranešimus, kurie, jos nuomone, pagal šį Susitarimą yra aktualūs.

APLINKOS APSAUGA

Atitinkami aplinkos apsaugos srities Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio Susitarimo 20 straipsnyje ir 27 straipsnio 3 dalyje, yra šie:

1. 32011 L 0092: 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, (ES OL L 26, 2012 1 28, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais:
 - 32014 L 0052: 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (ES OL L 124, 2014 4 25, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/52/oj>).
2. 32001 L 0042: 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001 7 21, p. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).
3. 32016 L 0802: 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/802 dėl sieros kiekio sumažinimo tam tikrose skystojo kuro rūšyse (OL L 132, 2016 5 21, p. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/802/oj>).

4. 32010 L 0075: 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (ES OL L 334, 2010 12 17, p. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj>).
5. 32009 L 0147: 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (ES OL L 20, 2010 1 26, p. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
 - 32013 L 0017: 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/17/ES, kuria dėl Kroatijos Respublikos stojimo adaptuojamos aplinkos srities direktyvos, (ES OL L 158, 2013 6 10, p. 193, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/17/oj>),
 - 32019 R 1010: 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1010 dėl ataskaitų teikimo pareigų suderinimo aplinkos teisės aktų srityje, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 166/2006 ir (ES) Nr. 995/2010, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/49/EB, 2004/35/EB, 2007/2/EB, 2009/147/EB ir 2010/63/ES, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 338/97 ir (EB) Nr. 2173/2005 ir Tarybos direktyva 86/278/EEB, (ES OL L 170, 2019 6 25, p. 115, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj>).

6. 32004 L 0035: 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (ES OL L 143, 2004 4 30, p. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/35/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32006 L 0021: 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir iš dalies keičiančia Direktyvą 2004/35/EB (ES OL L 102, 2006 4 11, p. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/21/oj>),
 - 32009 L 0031: 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičiančia Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006, (ES OL L 140, 2009 6 5, p. 114, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj>),
 - 32013 L 0030: 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/30/ES dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/35/EB, (ES OL L 178, 2013 6 28, p. 66, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/30/oj>),

- 32019 R 1010: 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1010 dėl ataskaitų teikimo pareigų suderinimo aplinkos teisės aktų srityje, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 166/2006 ir (ES) Nr. 995/2010, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/49/EB, 2004/35/EB, 2007/2/EB, 2009/147/EB ir 2010/63/ES, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 338/97 ir (EB) Nr. 2173/2005 ir Tarybos direktyva 86/278/EEB, (ES OL L 170, 2019 6 25, p. 115, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj>).
-

ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJA

Jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip,

- laikoma, kad šiame priede nustatytuose teisės aktuose nustatytos Sąjungos valstybių narių teisės ir pareigos yra ir Šveicarijos teisės ir pareigos;
- tuose aktuose pateiktos nuorodos į fizinius arba juridinius asmenis, kurie reziduoja arba yra įsisteigę Sąjungos valstybėse narėse, apima nuorodas į fizinius arba juridinius asmenis, kurie reziduoja arba yra įsisteigę Šveicarijoje.

Ši nuostata taikoma visapusiškai laikantis šio Susitarimo V dalies institucinių nuostatų.

AKTAI, Į KURIUOS PATEIKIAMOS NUORODOS

1. 32018 L 2001: 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (ES OL L 328, 2018 12 21, p. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
 - 32023 L 2413: 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652 (ES OL L, 2023/2413, 2023 10 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>),
 - 32022 R 0759: 2021 m. gruodžio 14 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/759, kuriuo dėl vėsinių ir centralizuotam vėsumos tiekimui naudojamų atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekio apskaičiavimo metodikos iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 VII priedas, (ES OL L 139, 2022 5 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/759/oj),
 - 32024 L1711: 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1711, kuria iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2018/2001 ir (ES) 2019/944 nuostatos, kiek tai susiję su Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimu (OL L, 2024/1711, 2024 6 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

Direktyvos (ES) 2018/2001 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

a) 2 straipsnis papildomas taip:

„Termino apibrėžtis taikoma tik tuo atveju, jei tas terminas vartojamas nuostatoje, kuri įtraukta į Europos Sąjungos ir Šveicarijos susitarimo dėl elektros energijos VI priedą.“;

b) 3 straipsnis pritaikomas taip:

i) 1 dalis netaikoma;

ii) 2 dalis pakeičiama taip:

„Šveicarija nustato orientacinį tikslą, kad 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energija sudarytų 48,4 % jos bendrojo galutinio energijos suvartojimo. Jungtinis komitetas šį tikslą laikotarpiams po 2030 m. pritaiko, atsižvelgdamas į Sąjungoje siekiamą tikslą. Šveicarija skelbia ir Jungtiniam komitetui, įsteigtam Europos Sąjungos ir Šveicarijos susitarimu dėl elektros energijos, praneša informaciją apie pažangą, padarytą siekiant to tikslo, ir apie Direktyvos (ES) 2018/2001 19 straipsnio ir 26–31a straipsnių įgyvendinimą, kaip nustatyta to Susitarimo VI priede, bent kas dvejus metus.“;

iii) 3c dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) pjautiniųjų rąstų, fanerrąsčių, pramoninės apvaliosios medienos, kelmų ir šaknų naudojimui elektros energijai gaminti.“;

iv) 3c dalies b punktas ir 4, 5 bei 6 dalys netaikomos;

v) 4a dalis pritaikoma taip:

„4a. Šveicarija nustato sistemą, kuri gali apimti paramos schemas bei priemones ir kuria gali būti sudarytos palankesnės sąlygos naudoti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos pirkimo sutartis, suteikiant galimybę pasiekti tokį atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos pajėgumų plėtros lygį, kuris atitinka 2 dalyje nurodytą nacionalinį tikslą. Visų pirma ta sistema turi būti šalinamos likusios kliūtys, trukdančios užtikrinti aukštą atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos tiekimo lygį, taip pat būtiną perdavimo, skirstymo ir kaupimo infrastruktūros, įskaitant kolokacinį energijos kaupimą, plėtrą. Rengdama tą sistemą, Šveicarija atsižvelgia į papildomą atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos kiekį, reikalingą transporto, pramonės, pastatų ir šildymo ir vėsinimo sektorių paklausai patenkinti ir atsinaujinančiųjų išteklių nebiologinės kilmės kurui gaminti.“;

c) 5 straipsnis netaikomas;

d) 8–14 straipsniai netaikomi;

e) 15 straipsnis ir 15b–16f straipsniai netaikomi; vietoj to Šveicarija išlaiko ir nustato analogiškas taisykles, kad pasiektų tikslą padidinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos procentinę dalį. Tos taisyklės apima:

i) teritorijų, kuriose galima statyti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginius, nustatymą,

ii) visuomenės dalyvavimą;

- iii) sklandaus ir veiksmingo leidimų išdavimo procedūras,
- iv) tinkamo viešojo intereso statuso atsinaujinantiesiems energijos ištekliais suteikimą;
- f) 15a straipsnis netaikomas;
- g) 17 straipsnis netaikomas;
- h) 18 straipsnio 1, 2 ir 4–6 dalys netaikomos;
- i) 18 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„Šveicarija nustato sistemą, kuria užtikrinama, kad būtų pakankamai apmokytų ir kvalifikuotų i) visų formų iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos šilumos ir vėsumos sistemų pastatuose, pramonėje ir žemės ūkyje, ii) saulės fotovoltinių sistemų, įskaitant energijos kaupimą, ir iii) įkrovimo prieigų, kuriomis sudaromos sąlygos reaguoti į paklausą, reikalingą pagal 3 straipsnio 2 dalį nustatytam tikslui pasiekti, montuotojų.“;
- j) 19 straipsnį Šveicarija taiko tik elektros energijai, gaminamai iš pjautinųjų rąstų, fanerrąsčių, pramoninės apvaliosios medienos, kelmų ir šaknų;
- k) 20 straipsnis, 20a straipsnio 3 ir 4 dalys netaikomos;
- l) 20a straipsnio 1, 2 ir 5 dalys pradedamos taikyti po trejų metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo;

- m) 21 ir 22 straipsniai netaikomi; vietoj to Šveicarija išlaiko ir nustato analogiškas taisykles dėl iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos elektros energijos vartotojų ir atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos bendrijų;
- n) 22a–25 straipsniai netaikomi;
- o) 26 straipsnis papildomas taip:

„Šveicarija gali nustatyti, kad jos biodegalų, skystųjų bioproduktų ir biomasės kuro, pagaminto iš maistinių ir pašarinių augalų, procentinė dalis yra lygi 0 %.“;
- p) 27 straipsnio 1–5 dalys netaikomos;
- q) 28 straipsnio 6–7 dalys netaikomos;
- r) 29 straipsnio 7a–7b dalys netaikomos;
- s) 29a straipsnio 2 dalis netaikoma;

t) 30 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

i) 1 dalies pirmos pastraipos įžanginė dalis pakeičiama taip:

„Kai atsinaujinančiųjų išteklių kuras turi būti įskaičiuojamas į 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus tikslus, valstybės narės reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai, atliekant privalomus nepriklausomus ir skaidrius auditus, laikantis pagal šio straipsnio 8 dalį priimto įgyvendinimo akto, įrodytų, jog yra įvykdyti 29 straipsnio 2–7 dalyse bei 10 dalyje ir 29a straipsnio 1 dalyje nustatyti kriterijai, taikomi atsinaujinančiųjų išteklių kurui. Tuo tikslu jos reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai naudotų masės balanso sistemą, kuri:“;

ii) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Perdirbant siuntą informacija apie siuntos tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo charakteristikas tikslinama ir produkcijai priskiriama pagal šias taisykles:

a) jei perdirbant žaliavos siuntą gaunama tik vienos rūšies produkcija, skirta biodegalų, skystųjų bioproduktų ar biomasės kuro arba atsinaujinančiųjų išteklių nebiologinės kilmės kuro gamybai, siuntos dydis ir susijusios tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo charakteristikos tikslinamos taikant perskaičiavimo koeficientą, atitinkantį tokiai gamybai skirtos produkcijos masės ir procesui patiektos žaliavos masės santykį;

b) jei perdirbant žaliavos siuntą gaunama daugiau nei vienos rūšies produkcija, skirta biodegalų, skystųjų bioproduktų ar biomasės kuro arba atsinaujinančiųjų išteklių nebiologinės kilmės kuro gamybai, kiekvienos rūšies produkcijai taikomas atskiras perskaičiavimo koeficientas ir atskiras masės balansas.“;

iii) 3 dalies pirmos pastraipos pirmas sakinyss pakeičiamas taip:

„1. Valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad ekonominės veiklos vykdytojai pateiktą patikimą informaciją apie 29 straipsnio 2–7 dalyse bei 10 dalyje ir 29a straipsnio 1 dalyje nustatytą tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų laikymąsi ir kad ekonominės veiklos vykdytojai atitinkamos valstybės narės prašymu jai pateiktą duomenis, kurie buvo panaudoti rengiant tą informaciją.“;

iv) 3 dalies antros pastraipos pirmas sakinyss pakeičiamas taip:

„Šioje dalyje nustatytos pareigos taikomos neatsižvelgiant į tai, ar atsinaujinančiųjų išteklių kuras gaminamas Sąjungoje ar į ją importuojamas“;

v) 10 dalies įžanginė frazė pakeičiama taip:

„10. Šveicarijos prašymu, kuris gali būti paremtas ekonominės veiklos vykdytojo prašymu, Komisija, remdamasi visais turimais įrodymais, išnagrinėja, ar įvykdyti 29 straipsnio 2–7 bei 10 dalyse ir 29a straipsnio 1 dalyje nustatyti tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijai, susiję su atsinaujinančiųjų išteklių kuro šaltiniu.“;

vi) 10 dalies a ir b punktai pakeičiami taip:

„a) 29 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktuose nurodytais tikslais atsižvelgti į atsinaujinančiųjų išteklių kurą arba

b) nukrypstant nuo 9 dalies reikalauti, kad atsinaujinančiųjų išteklių kuro šaltinio tiekėjai pateiktų papildomų įrodymų, jog yra laikomasi tų tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų ir tų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo ribų.“;

u) 31a straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

Ne vėliau kaip 2024 m. lapkričio 21 d. Komisija užtikrina, kad būtų sukurta Sąjungos duomenų bazė, jog būtų galima atsekti skystąjį ir dujinį atsinaujinančiųjų išteklių kurą (toliau – Sąjungos duomenų bazė).“;

v) 32–39 straipsniai netaikomi;

w) I, IA, IV ir VIII priedai netaikomi;

x) IX priedo A dalies a ir p punktai netaikomi;

y) X ir XI priedai netaikomi.

2. 32019 R807: 2019 m. kovo 13 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/807, kuriuo dėl didelę netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką keliančių pradinių žaliavų, kurių auginimo teritorija reikšmingai plečiama į žemės, kurioje yra didelių anglies sancaupų, plotus, nustatymo ir nedidelę netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką keliančių biodegalų, skystųjų bioproduktų ir biomasės kuro sertifikavimo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001, (ES OL L 133, 2019 5 21, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/807/oj).
3. 32023 R 1184: 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1184, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 papildoma Sąjungos metodika, kurioje išdėstytos išsamios nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių taisyklės, (ES OL L 157, 2023 6 20, p. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1184/oj).
4. 32024 R 1408: Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/1408, kuriuo dėl techninio termino suderinimo su Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 iš dalies keičiamas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1184, (ES OL L, 2024/1408, 2024 5 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1408/oj).
5. 32023 R 1640: 2023 m. birželio 5 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1640 dėl transportui skirtų biodegalų ir biodujų, pagamintų iš biomasės, perdirbamos kartu su iškastiniu kuru, dalies nustatymo metodikos (ES OL L 205, 2023 8 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1640/oj).

6. 32023 R 1185: 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1185, kuriuo nustatant minimalią išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo dėl perdirbtos anglies kuro naudojimo ribą ir pateikiant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo dėl iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro ir perdirbtos anglies kuro naudojimo vertinimo metodiką papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001, (OL L 157, 2023 6 20, p. 20, http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1185/oj).

Reglamento (ES) 2023/1185 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1185 nuostatos dėl tikslų, susijusių su transporto sektoriui tiekiamais degalais ir elektros energija iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, ir su pažangiaisiais biodegalais ir biodujomis, apskaičiavimo, kuriose daroma nuoroda į Direktyvos (ES) 2018/2001 25 straipsnio 2 dalį, netaikomos;
 - b) Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1185 nuostatos dėl perdirbtos anglies kuro netaikomos.
7. 32022 R 2448: 2022 m. gruodžio 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/2448 dėl veiklos gairių, susijusių su atitikties Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 29 straipsnyje nustatytiems naujesiems miško biomasės tvarumo kriterijams įrodymu, nustatymo (ES OL L 320, 2022 12 14, p. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/2448/oj).

8. 32022 D 599: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/599 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „Biomass Biofuels Sustainability“ (2BSvs) tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 173, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/599/oj).
9. 32022 D 600: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/600 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „Bonsucro EU“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 176, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/600/oj).
10. 32022 D 601: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/601 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „Better Biomass“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 179, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/601/oj).
11. 32022 D 602: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/602 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „International Sustainability & Carbon Certification- ISCC ES“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 182, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/602/oj).

12. 32022 D 604: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/604 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „Red Tractor Farm Assurance Crops and Sugar Beet Scheme“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 188, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/604/oj).
13. 32022 D 605: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/605 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „REDcert-EU“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 191, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/605/oj).
14. 32022 D 606: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/606 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „Round Table on Responsible Soy with EU RED Requirements (RTRS EU RED)“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 194, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/606/oj).
15. 32022 D 607: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/607 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „Roundtable on Sustainable Biomaterials (RSB) EU RED“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 197, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/607/oj).

16. 32022 D 608: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/608 dėl pripažinimo, kad schema „Scottish Quality Crops Farm Assurance Scheme (SQC)“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 200, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/608/oj).
17. 32022 D 609: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/609 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „SURE“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/609/oj).
18. 32022 D 610: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/610 dėl pripažinimo, kad schema „Trade Assurance Scheme for Combinable Crops (TASCC)“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/610/oj).
19. 32022 D 611: 2022 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/611 dėl pripažinimo, kad schema „Universal Feed Assurance Scheme (UFAS)“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 114, 2022 4 12, p. 209, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/611/oj).

20. 32022 D 2461: 2022 m. gruodžio 14 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/2461, kuriuo pripažįstama, kad schema „KZR IniG“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, ir panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/603, (ES OL L 321, 2022 12 15, p. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2461/oj).
21. 32022 D 1657: 2022 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1657 dėl pripažinimo, kad savanoriška schema „Sustainable Biomass Program“ tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 249, 2022 9 27, p. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1657/oj).
22. 32022 D 1656: 2022 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1656 dėl pripažinimo, kad Austrijos žemės ūkio sertifikavimo schema (AACS) tinka atitikčiai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytiems biodegalų, skystųjų bioproduktų, biomasės kuro, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro bei perdirbtos anglies kuro reikalavimams įrodyti, (ES OL L 249, 2022 9 27, p. 50, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1656/oj).
23. 32022 R 996: 2022 m. birželio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/996 dėl tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų bei nedidelės netiesioginio žemės naudojimo keitimo rizikos kriterijų tikrinimo taisyklių (ES OL L 168, 2022 6 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/996/oj).

24. 32022 D 1655: 2022 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1655, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 31 straipsnio 3 ir 4 dalis pripažįstama ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie tipinį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, susidarantį auginant sojas Argentinoje, (ES OL L 249, 2022 9 27, p. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1655/oj).
 25. 32024 D 861: 2024 m. kovo 15 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/861 dėl ataskaitos, į kurią įtraukta informacija apie tipinį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, susidarantį auginant rapsus Kanadoje, pripažinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 31 straipsnio 3 ir 4 dalis (ES OL L, 2024/861, 2024 3 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/861/oj).
 26. 32023 D 1760: 2023 m. rugsėjo 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2023/1760 dėl ataskaitos, į kurią įtraukta informacija apie tipinį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, susidarantį auginant rapsus Australijoje, pripažinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 31 straipsnio 3 ir 4 dalis (ES OL L 224, 2023 9 12, p. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1760/oj).
-

PRIEDAS DĖL ŠIO SUSITARIMO 49 STRAIPSNIO TAIKymo

1 STRAIPSNIS

Sąjungos agentūrų veiklos, informacinių sistemų
ir kitos veiklos, prie kurių Šveicarija turi prisidėti finansiškai, sąrašas

Šveicarija finansiškai prisideda prie:

a) agentūrų veiklos:

- Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, įsteigta 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, (OL L 158, 2019 6 14, p. 22, taikomu pagal Susitarimo I priedą), atsižvelgiant į šio Susitarimo taikymo sritį, 85 % atitinkamų metų Sąjungos subsidijų biudžeto eilutės;

b) informacinių sistemų:

- Sąjungos duomenų bazė, sukurta 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, (OL L 328, 2018 12 21, p. 82, taikoma pagal Susitarimo VI priedą);

c) kitos veiklos:

nėra.

2 STRAIPSNIS

Mokėjimo sąlygos

1. Pagal šio Susitarimo 49 straipsnį mokėtinos sumos mokamos vadovaujantis šiuo straipsniu.
2. Teikdama finansinių metų mokėjimo reikalavimą, Komisija Šveicarijai pateikia šią informaciją:
 - a) veiklos įnašo sumą ir
 - b) dalyvavimo mokesčio sumą.

3. Komisija kuo greičiau ir ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. Šveicarijai pateikia šią su Šveicarijos dalyvavimu susijusią informaciją:

- a) kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas metinio patvirtinto Sąjungos biudžeto, įtraukto į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), įsipareigojimų asignavimų sumas, atsižvelgiant į kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą 1 straipsnyje, ir konkrečių metų nubalsuoto Sąjungos biudžeto įsipareigojimų asignavimų, skirtų atitinkamam informacinių sistemų ir kitos veiklos biudžetui, sumas, apimančias Šveicarijos dalyvavimą pagal 1 straipsnį;
- b) šio Susitarimo 49 straipsnio 7 dalyje nurodyto dalyvavimo mokesčio sumą ir
- c) kiek tai susiję su agentūromis, N+1 metais – biudžetinių įsipareigojimų, prisiimtų dėl atitinkamoje (-ose) Sąjungos biudžeto eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumas, įrašytas atitinkamoje (-ose) N metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse).

4. Remdamasi savo biudžeto projektu, Komisija kuo anksčiau ir ne vėliau kaip iki finansinių metų rugsėjo 1 d. pateikia informaciją apie numatomą 3 dalies a ir b punktuose nurodytų sumų dydį.

5. Komisija ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. ir, jei tai taikoma atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai arba kitai veiklai, ne anksčiau kaip kiekvienų finansinių metų spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d. pateikia mokėjimo reikalavimą, pagal kurį mokėtina suma atitinka pagal šį Susitarimą Šveicarijos mokėtiną įnašą į kiekvienos agentūros, informacinės sistemos ir kitą veiklą, kurioje Šveicarija dalyvauja.

6. Pagal 5 dalyje nurodytą (-us) mokėjimo reikalavimą (-us) mokėtina suma suskirstoma į dalis tokia tvarka:

- a) pirmoji kiekvienų metų metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas iki balandžio 16 d., atitinka sumą, neviršijančią numatomo 4 dalyje nurodyto metinio finansinio įnašo į agentūros, informacinės sistemos ar kitą atitinkamą veiklą dydžio.

Šveicarija sumoka šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo;

- b) kai taikoma, antroji metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas ne anksčiau kaip spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d., atitinka 4 dalyje nurodytos sumos ir 5 dalyje nurodytos sumos skirtumą, jei 5 dalyje nurodyta suma yra didesnė.

Šveicarija mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip iki gruodžio 21 d. Gavusi kiekvieną mokėjimo reikalavimą, Šveicarija gali atlikti atskirus kiekvienai agentūrai, informacinei sistemai ir kitai veiklai skirtus mokėjimus.

7. Pirmaisiais šio Susitarimo įgyvendinimo metais Komisija per 90 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo pateikia vienintelį mokėjimo reikalavimą.

Šveicarija mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo.

8. Pavėlavusi sumokėti finansinį įnašą, Šveicarija nuo mokėjimo termino dienos iki dienos, kurią sumokama visa nesumokėta suma, moka delspinigius nuo nesumokėtos sumos.

Delspinigių, skaičiuojamų nuo iki mokėjimo termino dienos nesumokėtų mokėtinų sumų, norma yra *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C* serijoje paskelbta pirmąją mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, dieną galiojanti palūkanų norma, kurią Europos Centrinis Bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms, arba 0 %, priklausomai nuo to, kuri suma didesnė, padidinus ją 3,5 procentinio punkto.

3 STRAIPSNIS

Sąjungos agentūroms skirto Šveicarijos finansinio įnašo patikslinimas atsižvelgiant į panaudojimą

Šveicarijos finansinis įnašas į Sąjungos agentūrų veiklą tikslinamas N+1 metais – jais pradinis veiklos įnašas padidinamas arba sumažinamas pradinio veiklos įnašo ir patikslinto įnašo skirtumu, apskaičiuotu N metų įnašo raktą taikant biudžetinių įsipareigojimų, prisiimtų dėl Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumai. Kai taikytina, nustatant skirtumą atsižvelgiama į procentais išreikštą kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą 1 straipsnyje.

4 STRAIPSNIS

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Jei šio Susitarimo įsigaliojimo diena nėra sausio 1 d., šis straipsnis taikomas nukrypstant nuo 2 straipsnio.

Pirmaisiais Susitarimo įgyvendinimo metais atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai ar kitai veiklai skirtas už konkrečius metus mokėtinas veiklos įnašas, nustatytas pagal Susitarimo 49 straipsnį ir šio priedo 1–3 straipsnius, sumažinamas *pro rata temporis* pagrindu, mokėtino metinio veiklos įnašo sumą padauginus iš santykio šių dėmenų:

- a) kalendorinių dienų nuo Susitarimo įsigaliojimo dienos iki atitinkamų metų gruodžio 31 d. skaičiaus ir
- b) bendro atitinkamų metų kalendorinių dienų skaičiaus.

PROTOKOLAS

PROTOKOLAS DĖL ARBITRAŽO TEISMO

I SKYRIUS

IŽANGINĖS NUOSTATOS

I.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Jei viena iš Susitariančiųjų Šalių (toliau – Šalys) perduoda ginčą spręsti arbitražo teismui pagal šio Susitarimo 32 straipsnio 2 dalį arba 33 straipsnio 2 dalį, taikomos šiame Protokole nustatytos taisyklės.

I.2 STRAIPSNIS

Registras ir sekretoriato paslaugos

Registro funkcijas atlieka ir būtinas sekretoriato paslaugas teikia Nuolatinio arbitražo teismo Hagoje Tarptautinis biuras (toliau – Tarptautinis biuras).

I.3 STRAIPSNIS

Pranešimai ir terminų skaičiavimas

1. Pranešimai, įskaitant komunikacinius pranešimus ar pasiūlymus, gali būti siunčiami bet kokiomis ryšio priemonėmis, kuriomis patvirtinamas jų perdavimas arba kuriomis sudaromos sąlygos juos patvirtinti.
2. Tokie pranešimai elektroniniu būdu gali būti siunčiami tik tuo atveju, jei šalis yra šiuo tikslu paskyrusi arba leidusi naudoti tam tikrą adresą.
3. Tokie pranešimai šalims Šveicarijos atveju įteikiami Šveicarijos federalinio užsienio reikalų departamento Europos skyriui, o Sąjungos atveju – Komisijos Teisės tarnybai.
4. Šiame Protokole nustatyti terminai pradedami skaičiuoti nuo kitos dienos po dienos, kurią įvyko įvykis arba buvo atliktas veiksmas. Jei paskutinė dokumento įteikimo diena sutampa su Sąjungos institucijų ar Šveicarijos Vyriausybės nedarbo diena, dokumento įteikimo laikotarpis baigiasi artimiausią darbo dieną. Į šį laikotarpį įskaičiuojamos ir į jį patenkančios nedarbo dienos.

I.4 STRAIPSNIS

Pranešimas apie arbitražą

1. Šalis, kuri imasi iniciatyvos pasinaudoti arbitražu, (toliau – ieškovas) pranešimą apie arbitražą išsiunčia kitai šaliai (toliau – atsakovas) ir Tarptautiniam biurui.

2. Laikoma, kad arbitražo procedūra prasidėjo kitą dieną po dienos, kurią atsakovas gavo pranešimą apie arbitražą.

3. Pranešime apie arbitražą pateikiama ši informacija:

- a) prašymas perduoti ginčą spręsti arbitražo teismui;
- b) šalių pavadinimai ir kontaktiniai duomenys;
- c) ieškovo atstovo (-ų) vardas (-ai) ir pavardė (-ės) (pavadinimas (-ai)) ir adresas (-ai);
- d) procedūros teisinis pagrindas (šio Susitarimo 32 straipsnio 2 dalis arba 33 straipsnio 2 dalis) ir:
 - i) šio Susitarimo 32 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – pagal šio Susitarimo 32 straipsnio 1 dalį į Jungtinio komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktas klausimas, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas, o
 - ii) šio Susitarimo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – arbitražo teismo sprendimas, visos taikomos šio Susitarimo 32 straipsnio 5 dalyje nurodytos įgyvendinimo priemonės ir ginčijamos kompensacinės priemonės;
- e) nurodoma taisyklė, dėl kurios kilo ginčas arba kuri yra su juo susijusi;
- f) trumpas ginčo aprašymas ir
- g) paskirtasis arbitras arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtieji arbitrai.

4. Šio Susitarimo 32 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais pranešime apie arbitražą taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
5. Jokie su pranešimo apie arbitražą pakankamumu susiję skundai netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.

I.5 STRAIPSNIS

Atsakymas į pranešimą apie arbitražą

1. Gavęs pranešimą apie arbitražą, atsakovas per 60 dienų ieškovui ir Tarptautiniam biurui išsiunčia atsakymą į tą pranešimą ir jame pateikia šią informaciją:
 - a) šalių pavadinimus ir kontaktinius duomenis;
 - b) atsakovo atstovo (-ų) vardą (-us) ir pavardę (-es) (pavadinimą (-us)) ir adresą (-us);
 - c) atsakymą į pranešime apie arbitražą pagal I.4 straipsnio 3 dalies d–f punktus pateiktą informaciją ir
 - d) paskirtąjį arbitrą arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtuosius arbitrus.

2. Šio Susitarimo 32 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsakyme į pranešimą apie arbitražą taip pat gali būti pateiktas atsakymas į pranešimą apie arbitražą pagal šio Protokolo I.4 straipsnio 4 dalį pateiktą informaciją ir informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Tai, kad atsakovas neatsako į pranešimą apie arbitražą arba pateikia neišsamų ar pavėluotą atsakymą, netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.
4. Jeigu atsakyme į pranešimą apie arbitražą atsakovas paprašo, kad arbitražo teismą sudarytų penki arbitrai, ieškovas per 30 dienų nuo atsakymo į pranešimą apie arbitražą gavimo paskiria papildomą arbitrą.

I.6 STRAIPSNIS

Atstovavimas ir pagalba

1. Arbitražo teisme šalims atstovauja vienas ar daugiau atstovų. Atstovui gali padėti patarėjai arba teisininkai.
2. Apie visus atstovų arba jų adresų pasikeitimus pranešama kitai šaliai, Tarptautiniam biurui ir arbitražo teismui. Arbitražo teismas gali bet kuriuo metu savo iniciatyva arba šalies prašymu paprašyti pateikti šalių atstovams suteiktų įgaliojimų įrodymus.

II SKYRIUS

ARBITRAŽO TEISMO SUDĖTIS

II.1 STRAIPSNIS

Arbitrų skaičius

Arbitražo teismą sudaro trys arbitrai. Jei ieškovas savo pranešime apie arbitražą arba atsakovas savo atsakyme į pranešimą apie arbitražą to paprašo, arbitražo teismą sudaro penki arbitrai.

II.2 STRAIPSNIS

Arbitrų skyrimas

1. Jei turi būti paskirti trys arbitrai, kiekviena šalis paskiria po vieną arbitrą. Tie du šalių paskirti arbitrai išrenka trečiąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.
2. Jei turi būti paskirti penki arbitrai, kiekviena šalis paskiria po du arbitrus. Tie keturi šalių paskirti arbitrai išrenka penktąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.

3. Jei, šalims paskyrus paskutinį arbitrą, arbitrai per 30 dienų nesusitaria, kas bus išrinktas arbitražo teismo pirmininku, pirmininką paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.

4. Siekiant padėti atrinkti arbitrus į arbitražo teismą, parengiamas ir prireikus atnaujinamas preliminarus asmenų, turinčių 6 dalyje nurodytą kvalifikaciją, sąrašas, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat [data] [vieta] priimtam Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimui dėl sveikatos (toliau – Susitarimas dėl sveikatos), 1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge priimtam Susitarimui tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais (toliau – Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais) ir [data] [vieta] priimtam Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti (toliau – Susitarimas dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo). Jungtinis komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaušina Susitarimo taikymo tikslais.

5. Jei šalis arbitro nepaskiria, jį iš 4 dalyje nurodyto sąrašo paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius. Jei tokio sąrašo nėra, Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius arbitrą paskiria burtų keliu iš asmenų, kuriuos viena arba abi šalys oficialiai pasiūlė 4 dalies taikymo tikslais.

6. Arbitražo teismą sudaro su šalimis susiję arba nesusiję aukštos kvalifikacijos asmenys, dėl kurių galima garantuoti, kad jie yra nepriklausomi ir nedalyvauja interesų konfliktuose, bet turi įvairios patirties. Visų pirma jie turi įrodyti turintys patirties teisės ir šiuo Susitarimu reglamentuojamų klausimų srityse; jie negali vykdyti nė vienos šalies nurodymų; jie taip pat turi veikti kaip individualūs asmenys ir nevykdyti jokių organizacijų ar vyriausybių nurodymų, susijusių su ginčo klausimais. Arbitražo teismo pirmininkas taip pat turi turėti patirties ginčų sprendimo procedūrų srityje.

II.3 STRAIPSNIS

Arbitrų pareiškimai

1. Kai asmenį svarstoma paskirti arbitru, jis praneša apie visas aplinkybes, dėl kurių gali kilti pagrįstų abejonių dėl jo nešališkumo ar nepriklausomumo. Nuo tada, kai yra paskiriamas, ir visos arbitražo procedūros metu arbitras apie tokias aplinkybes nedelsdamas praneša šalims ir kitiems arbitrams, jei to nepadarė anksčiau.
2. Susiklosčius aplinkybėms, dėl kurių galėtų kilti pagrįstų abejonių dėl arbitro nešališkumo ar nepriklausomumo, arbitras gali būti nušalintas.
3. Šalis gali paprašyti nušalinti jos paskirtą arbitrą tik dėl priežasčių, apie kurias ji sužinojo po to, kai jis buvo paskirtas.
4. Jei arbitras nesiima veiksmų arba jam *de jure* ar *de facto* neįmanoma atlikti savo pareigų, taikoma II.4 straipsnyje nustatyta arbitrų nušalinimo procedūra.

II.4 STRAIPSNIS

Arbitrų nušalinimas

1. Šalis, norinti nušalinti arbitrą, prašymą jį nušalinti pateikia per 30 dienų nuo pranešimo apie to arbitro paskyrimą dienos arba per 30 dienų nuo dienos, kurią ji sužino apie II.3 straipsnyje nurodytas aplinkybes.
2. Prašymas nušalinti siunčiamas kitai šaliai, nušalinamam arbitrai, kitiems arbitrams ir Tarptautiniam biurui. Jame nurodomos prašymo nušalinti priežastys.
3. Pateiktą prašymą nušalinti arbitrą gali patenkinti kita šalis. Atitinkamas arbitras taip pat gali nusišalinti pats. Prašymo patenkinimas arba nusišalinimas nereiškia, kad prašymo nušalinti priežastys yra pripažįstamos.
4. Jei per 15 dienų nuo pranešimo apie prašymą nušalinti arbitrą dienos kita šalis to prašymo nepatenkina arba tas arbitras pats nenusišalina, prašymą nušalinti pateikusi šalis gali paprašyti, kad sprendimą dėl nušalinimo priimtų Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.
5. Jei šalys nesusitaria kitaip, 4 dalyje nurodytame sprendime nurodomi to sprendimo motyvai.

II.5 STRAIPSNIS

Arbitro pakeitimas

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, jei arbitrą būtina pakeisti vykstant arbitražo procedūrai, jį pakeisiantis asmuo paskiriamas arba atrenkamas laikantis II.2 straipsnyje nustatytos arbitro, kurį reikia pakeisti, skyrimo ar atrankos procedūros. Ta procedūra taikoma net ir tais atvejais, kai viena iš šalių nepasinaudojo teise paskirti arbitrą, kurį reikia pakeisti, arba dalyvauti jį skiriant.
2. Kai arbitras keičiamas, procedūra atnaujinama nuo to etapo, kuriuo keičiamas arbitras nustoja eiti savo pareigas, nebent arbitražo teismas nusprendžia kitaip.

II.6 STRAIPSNIS

Atsakomybės netaikymas

Tiek, kiek leidžiama pagal taikytiną teisę, šalys atsisako bet kokių veiksmų prieš arbitrus dėl su arbitražu susijusių veiksmų ar neveikimo, išskyrus tyčinių pažeidimų ar didelio aplaidumo atvejus.

III SKYRIUS

ARBITRAŽO PROCEDŪRA

III.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Arbitražo teismo sudarymo diena yra diena, kurią paskutinis arbitras sutiko būti paskirtas.
2. Arbitražo teismas užtikrina, kad šalims būtų taikomos vienodos sąlygos ir kad kiekvienai šaliai būtų suteikta pakankama galimybė tinkamu procedūrų etapu apginti savo teises ir pateikti savo argumentus. Arbitražo teismas procedūrą vykdo taip, kad būtų išvengta delsos ir bereikalingų išlaidų, taip pat būtų užtikrinta, kad šalių ginčas bus išspręstas.
3. Jei išklausęs šalis arbitražo teismas nenusprendžia kitaip, surengiamas jo posėdis.
4. Jei šalis arbitražo teismui siunčia komunikacinį pranešimą, ji tą pranešimą siunčia per Tarptautinį biurą, o jo kopiją tuo pačiu metu nusiunčia kitai šaliai. Tarptautinis biuras to pranešimo kopiją persiunčia kiekvienam arbitrai.

III.2 STRAIPSNIS

Arbitražo vieta

Arbitražo vieta yra Haga. Išskirtinėmis aplinkybėmis arbitražo teismas gali posėdžiauti bet kurioje kitoje, jo nuomone, tinkamoje vietoje.

III.3 STRAIPSNIS

Kalba

1. Arbitražo teismo procedūrų kalbos yra prancūzų ir anglų kalbos.
2. Arbitražo teismas gali nurodyti, kad visi prie ieškinio pareiškimo arba atsiliepimo į ieškinį pridėti dokumentai ir visi papildomi dokumentai, parengti procedūrų metu ir pateikti originalo kalba, būtų išversti į vieną iš procedūrų kalbų.

III.4 STRAIPSNIS

Ieškinio pareiškimas

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, ieškovas atsakovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį ieškinio pareiškimą. Ieškovas gali nuspręsti I.4 straipsnyje nurodytą pranešimą apie arbitražą laikyti ieškinio pareiškimu, jei jis taip pat atitinka visus šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus reikalavimus.

2. Ieškinio pareiškime pateikiama ši informacija:

- a) I.4 straipsnio 3 dalies b–f punktuose nurodyta informacija;
- b) išdėstomi faktai, kuriais grindžiamas ieškinys, ir
- c) pateikiami teisiniai argumentai ieškiniui pagrįsti.

3. Prie ieškinio pareiškimo pridedami visi įmanomi ieškovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba pateikiamos nuorodos į juos. Šio Susitarimo 32 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais ieškinio pareiškime, kiek įmanoma, taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

III.5 STRAIPSNIS

Atsiliepimas į ieškinį

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, atsakovas ieškovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį atsiliepimą į ieškinį. Atsakovas gali nuspręsti I.5 straipsnyje nurodytą atsakymą į pranešimą apie arbitražą laikyti atsiliepimu į ieškinį, jei atsakymas į pranešimą apie arbitražą taip pat atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas.

2. Atsiliepime į ieškinį atsakoma į ieškinio pareiškime pagal šio Protokolo III.4 straipsnio 2 dalies a–c punktus nurodytą informaciją. Prie atsiliepimo į ieškinį pridedami visi įmanomi atsakovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba jame turėtų būti pateiktos nuorodos į juos. Šio Susitarimo 32 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsiliepime į ieškinį, kiek įmanoma, taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Atsiliepime į ieškinį arba, jei arbitražo teismas nusprendžia, kad aplinkybės pateisina delną, vėlesniame arbitražo procedūros etape atsakovas gali pareikšti priešieškinį su sąlyga, kad arbitražo teismas turi jurisdikciją jį nagrinėti.
4. Priešieškiniui taikomos III.4 straipsnio 2 ir 3 dalys.

III.6 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo jurisdikcija

1. Arbitražo teismas sprendžia, ar jis turi jurisdikciją pagal šio Susitarimo 32 straipsnio 2 dalį arba 33 straipsnio 2 dalį.
2. Šio Susitarimo 32 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas įgaliojamas nagrinėti pagal šio Susitarimo 32 straipsnio 1 dalį į Jungtinio komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktą klausimą, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas.

3. Šio Susitarimo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, kuris nagrinėjo pagrindinę bylą, įgaliojamas nagrinėti ginčijamų kompensacinių priemonių proporcingumą, be kita ko, kai tų priemonių visiškai ar iš dalies imtasi pagal kitą su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišalį susitarimą.

4. Prieštaravimas, grindžiamas arbitražo teismo jurisdikcijos nebuvimu, pateikiamas ne vėliau kaip atsiliepiame į ieškinį, o priešieškinio atveju – atsiliepiame į priešieškinį. Arbitrą paskyrusi arba jį skiriant dalyvavusi šalis nepraranda teisės pateikti tokį prieštaravimą. Prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad nagrinėdamas ginčą arbitražo teismas viršytų savo įgaliojimus, pateikiamas iš karto, kai arbitražo procedūros metu iškyla klausimas, kurį nagrinėdamas arbitražo teismas, kaip įtariama, viršytų savo įgaliojimus. Bet kuriuo atveju arbitražo teismas gali leisti pateikti prieštaravimą pasibaigus nustatytam terminui, jei mano, kad jį pateikti vėluojama dėl pagrįstos priežasties.

5. Arbitražo teismas sprendimą dėl 4 dalyje nurodyto prieštaravimo gali priimti nagrinėdamas jį kaip klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, arba sprendime dėl bylos esmės.

III.7 STRAIPSNIS

Kiti rašytiniai dokumentai

Pasikonsultavęs su šalimis, arbitražo teismas nusprendžia, kokius kitus rašytinius dokumentus, be ieškinio pareiškimo ir atsiliepiamo į ieškinį, šalys pateikia arba gali pateikti, ir nustato jų pateikimo terminą.

III.8 STRAIPSNIS

Terminai

1. Arbitražo teismo nustatytas rašytinių dokumentų, įskaitant ieškinio pareiškimą ir atsiliepiamą į ieškinį, pateikimo terminas neviršija 90 dienų, nebent šalys susitaria kitaip.
2. Arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per 12 mėnesių nuo jo sudarymo dienos. Susiklosčius itin sudėtingoms išskirtinėms aplinkybėms, arbitražo teismas gali šį laikotarpį pratęsti ne daugiau kaip trimis mėnesiais.
3. 1 ir 2 dalyse nustatyti terminai sutrumpinami perpus:
 - a) ieškovo arba atsakovo prašymu, jei per 30 dienų nuo to prašymo pateikimo arbitražo teismas, išklausęs kitą šalį, nusprendžia, kad byla yra skubi, arba
 - b) jei taip susitaria šalys.
4. Šio Susitarimo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per šešis mėnesius nuo dienos, kurią pagal šio Susitarimo 33 straipsnio 1 dalį buvo pranešta apie kompensacines priemones.

III.9 STRAIPSNIS

Kreipimasis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą

1. Taikydamas šio Susitarimo 29 straipsnį ir 32 straipsnio 3 dalį, arbitražo teismas kreipiasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

2. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą gali kreiptis bet kuriuo procedūros metu su sąlyga, kad arbitražo teismas gali pakankamai tiksliai apibrėžti teises ir faktines bylos aplinkybes ir jam kylančius teisinius klausimus.

Arbitražo teisme pradėta procedūra sustabdoma, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą.

3. Kiekviena šalis gali arbitražo teismui pateikti pagrįstą prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Jei arbitražo teismas mano, kad 1 dalyje nurodytos kreipimosi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sąlygos netenkinamos, jis tokį prašymą atmeta. Jei arbitražo teismas šalies prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą atmeta, jis savo sprendimo motyvus nurodo sprendime dėl bylos esmės.

4. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą kreipiasi pranešimu. Tame pranešime pateikiama bent ši informacija:

a) trumpas ginčo aprašymas;

b) ginčijamas (-i) Sąjungos teisės aktas (-ai) ir (arba) šio Susitarimo nuostata (-os) ir

- c) Sąjungos teisės sąvoka, kurią reikia išaiškinti pagal šio Susitarimo 29 straipsnio 2 dalį.

Arbitražo teismas šalims išsiunčia pranešimą apie kreipimąsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pagal analogiją taiko vidaus darbo tvarkos taisykles, kuriomis reglamentuojama jo jurisdikcija priimti prejudicinį sprendimą dėl Sutarčių ir Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų priimtų aktų išaiškinimo.

6. Arbitražo teisme šalims atstovauti pagal I.4, I.5, III.4 ir III.5 straipsnius įgalioti atstovai ir teisininkai įgaliojami joms atstovauti ir Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

III.10 STRAIPSNIS

Laikinosios apsaugos priemonės

1. Šio Susitarimo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais bet kuri šalis bet kuriuo arbitražo procedūros metu gali prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones – sustabdyti kompensacinių priemonių taikymą.

2. Pagal 1 dalį teikiamame prašyme nurodomas bylos dalykas, skubą patvirtinančios aplinkybės ir faktiniai bei teisiniai pagrindai, *prima facie* pagrindžiantys prašomų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo būtinumą. Jame pateikiami visi turimi įrodymai ir pasiūlymai pateikti įrodymų, skirti laikinųjų apsaugos priemonių taikymui pagrįsti.

3. Šalis, prašanti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, savo rašytinį prašymą nusiunčia kitai šaliai ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą. Arbitražo teismas nustato trumpą terminą, per kurį ta kita šalis gali pateikti rašytines arba žodines pastabas.
4. Arbitražo teismas per vieną mėnesį nuo 1 dalyje nurodyto prašymo pateikimo priima sprendimą dėl ginčijamų kompensacinių priemonių taikymo sustabdymo, jeigu tenkinamos šios sąlygos:
- a) arbitražo teismą *prima facie* tenkina šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, prašyme nurodyta bylos esmė;
 - b) arbitražo teismas mano, kad, kol jis priims galutinį sprendimą, laikinąsias apsaugos priemones taikyti prašanti šalis patirs didelę ir nepataisomą žalą, jei kompensacinių priemonių taikymas nebus sustabdytas, ir
 - c) žala, kurią laikinąsias apsaugos priemones taikyti prašančiai šaliai padarytų nedelsiamas ginčijamų kompensacinių priemonių taikymas, nusveria interesą nedelsiant ir veiksmingai taikyti tas priemones.
5. III.9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytas procedūros sustabdymas netaikomas, jei procedūra vykdoma pagal šį straipsnį.
6. Pagal 4 dalį priimto arbitražo teismo sprendimo poveikis yra tik laikinas ir tas sprendimas nedaro poveikio arbitražo teismo sprendimui dėl bylos esmės.

7. Sustabdymas baigia galioti, kai pagal šio Susitarimo 33 straipsnio 2 dalį priimamas galutinis sprendimas, išskyrus atvejus, kai pagal šio straipsnio 4 dalį priimtu arbitražo teismo sprendimu nustatoma ankstesnė sustabdymo pabaigos data.

8. Kad būtų išvengta abejonių, taikant šį straipsnį suprantama, kad, vertindamas atitinkamus šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, ir kitos šalies interesus, arbitražo teismas atsižvelgia į šalių ekonominės veiklos vykdytojų ir asmenų interesus, tačiau tai nereiškia, kad tokiems ekonominės veiklos vykdytojams ar asmenims suteikiama kokių nors teisių arbitražo teisme.

III.11 STRAIPSNIS

Įrodymai

1. Kiekviena šalis pateikia faktų, kuriais grindžia savo ieškinį arba atsiliepimą į ieškinį, įrodymus.

2. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti šalių pateikti susijusią informaciją, kurią laiko būtina ir tinkama. Arbitražo teismas nustato terminą, per kurį šalys turi atsakyti į jo prašymą.

3. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti bet kokio kito šaltinio pateikti informaciją, kurią laiko tinkama. Kai taikytina, arbitražo teismas taip pat gali prašyti ekspertų nuomonės, laikydamasis šalių sutartų sąlygų, jei mano, kad tai tikslinga.

4. Arbitražo teismo pagal šį straipsnį gauta informacija pateikiama šalims, ir jos gali dėl tos informacijos pateikti arbitražo teismui pastabų.

5. Paprašęs kitos šalies nuomonės, arbitražo teismas imasi tinkamų priemonių, kad išspręstų visus šalies iškeltus klausimus, susijusius su asmens duomenų apsauga, profesine paslaptimi ir teisėtais konfidencialumo interesais.
6. Arbitražo teismas sprendžia dėl pateiktų įrodymų priimtino, svarbos ir pagrįstumo.

III.12 STRAIPSNIS

Posėdžiai

1. Jei turi būti rengiamas posėdis, arbitražo teismas, pasikonsultavęs su šalimis, pakankamai iš anksto joms praneša posėdžio datą, laiką ir vietą.
2. Posėdis yra viešas, išskyrus atvejus, kai arbitražo teismas savo iniciatyva arba šalių prašymu dėl svarbių priežasčių nusprendžia kitaip.
3. Kiekvieno posėdžio protokolą parengia ir pasirašo arbitražo teismo pirmininkas. Tik toks protokolas yra autentiškas.
4. Arbitražo teismas gali nuspręsti surengti virtualų posėdį, laikydamasis Tarptautinio biuro praktikos. Šalys apie šią praktiką informuojamos laiku. Tokiais atvejais *mutatis mutandis* taikomos 1 ir 3 dalys.

III.13 STRAIPSNIS

Nepateikimas arba neatvykimas

1. Jei per šiame Protokole arba arbitražo teismo nustatytą terminą ieškovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia savo ieškinio pareiškimo, arbitražo teismas nurodo nebetęsti arbitražo procedūros, išskyrus tuo atveju, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas mano, kad tai tikslinga.

Jeigu per šiame Protokole arba arbitražo teismo nustatytą terminą atsakovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia atsakymo į pranešimą apie arbitražą arba atsiliepimo į ieškinį, arbitražo teismas nurodo tęsti procedūrą, tačiau toks nepateikimas savaime nelaikomas ieškovo pateiktų kaltinimų pripažinimu.

Antra pastraipa taikoma ir tuo atveju, kai ieškovas nepateikia atsiliepimo į priešieškinį.

2. Jei šalis, deramai pašaukta į posėdį pagal III.12 straipsnio 1 dalį, į jį neatvyksta ir nenurodo pakankamai pagrįstos neatvykimo priežasties, arbitražo teismas gali tęsti arbitražą.

3. Jei šalis, kurios arbitražo teismas deramai paprašė pateikti papildomų įrodymų, to nepadarė per nustatytą terminą ir nenurodo pakankamai pagrįstos nepateikimo priežasties, arbitražo teismas gali priimti sprendimą remdamasis turimais įrodymais.

III.14 STRAIPSNIS

Procedūros pabaiga

1. Jeigu įrodoma, kad šalims buvo suteikta pakankama galimybė pateikti savo argumentus, arbitražo teismas gali paskelbti, kad procedūra baigta.
2. Jei arbitražo teismas mano, kad tai būtina dėl išskirtinių aplinkybių, prieš priimdamas sprendimą jis gali savo iniciatyva arba šalies prašymu bet kuriuo metu nuspręsti procedūrą atnaujinti.

IV SKYRIUS

SPRENDIMAS

IV.1 STRAIPSNIS

Sprendimai

Arbitražo teismas stengiasi sprendimus priimti bendru sutarimu. Tačiau jei paaiškėja, kad sprendimo bendru sutarimu priimti neįmanoma, arbitražo teismas jį priima arbitrų balsų dauguma.

IV.2 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo forma ir poveikis

1. Arbitražo teismas gali priimti atskirus sprendimus įvairiais klausimais skirtingu metu.
2. Jo sprendimai įforminami raštu ir juose nurodomi motyvai, kuriais jie grindžiami. Jie yra galutiniai ir privalomi šalims.
3. Arbitražo teismo sprendimą pasirašo arbitrai, jame nurodoma jo priėmimo data ir arbitražo vieta. Arbitrų pasirašyto sprendimo kopiją šalims perduoda Tarptautinis biuras.
4. Tarptautinis biuras arbitražo teismo sprendimą paskelbia viešai.

Arbitražo teismo sprendimą Tarptautinis biuras viešai skelbia laikydamasis atitinkamų asmens duomenų, profesinės paslapties ir teisėtų konfidencialumo interesų apsaugos taisyklių.

Antroje pastraipoje nurodytos taisyklės yra vienodos visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat Susitarimui dėl sveikatos, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Jungtinis komitetas tas taisykles savo sprendimu patvirtina ir atnaujina Susitarimo taikymo tikslais.

5. Visus arbitražo teismo sprendimus šalys įvykdo nedelsdamos.

6. Šio Susitarimo 32 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, gavęs šalių nuomonę ir atsižvelgdamas į šalių vidaus procedūras, sprendime dėl bylos esmės nustato pagrįstą terminą, per kurį jo sprendimas turi būti įvykdytas pagal šio Susitarimo 32 straipsnio 5 dalį.

IV.3 STRAIPSNIS

Taikytina teisė, aiškinimo taisyklės, tarpininkas

1. Taikytiną teisę sudaro šis Susitarimas, Sąjungos teisės aktai, į kuriuos jame daroma nuoroda, taip pat bet kuri kita su tų dokumentų taikymu susijusi tarptautinės teisės norma.
2. Arbitražo teismas sprendimus priima pagal šio Susitarimo 29 straipsnyje nurodytas aiškinimo taisykles.
3. Ankstesni ginčų sprendimo įstaigos sprendimai dėl pagal 33 straipsnio 1 dalyje nurodytą kitą dvišalį susitarimą taikomų kompensacinių priemonių proporcingumo arbitražo teismui yra privalomi.
4. Arbitražo teismui neleidžiama priimti sprendimo kaip tarpininkui arba *ex aequo et bono*.

IV.4 STRAIPSNIS

Abiem pusėms priimtinas sprendimas arba kitos procedūros užbaigimo priežastys

1. Šalys gali bet kuriuo metu susitarti dėl abiem pusėms priimtino jų ginčo sprendimo. Apie tokį sprendimą jos kartu praneša arbitražo teismui. Jeigu sprendimą reikia patvirtinti pagal kurios nors šalies atitinkamas vidaus procedūras, pranešime nurodomas toks reikalavimas ir arbitražo procedūra sustabdoma. Jeigu tokio patvirtinimo nereikia arba kai pranešama, kad tokios vidaus procedūros atliktos, arbitražo procedūra užbaigiama.
2. Jeigu vykstant procedūrai ieškovas raštu informuoja arbitražo teismą, kad procedūros tęsti nebepageidauja, ir jeigu tą dieną, kurią arbitražo teismas gavo tą pranešimą, atsakovas dar nesiėmė jokių su šia procedūra susijusių veiksmų, arbitražo teismas priima nutartį, kurioje oficialiai užfiksuojamas procedūros užbaigimas. Arbitražo teismas priima sprendimą dėl išlaidų, kurias turi padengti ieškovas, jei tai atrodo pateisinama atsižvelgiant į tos šalies elgesį.
3. Jei prieš priimdamas sprendimą arbitražo teismas padaro išvadą, kad procedūrą tęsti beprasmiška arba jos tęsti neįmanoma dėl kitos priežasties, nei nurodyta 1 ir 2 dalyse, jis informuoja šalis apie savo ketinimą priimti nutartį užbaigti procedūrą.

Pirma pastraipa netaikoma, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas nusprendžia, kad tai tikslinga.

4. Arbitražo teismas pateikia šalims arbitrų pasirašytos nutarties užbaigti arbitražo procedūrą arba arbitrų pasirašyto šalių susitarimu priimto sprendimo kopiją. Šalių susitarimu priimamiems arbitražo sprendimams taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.5 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo pataisos

1. Per 30 dienų nuo arbitražo teismo sprendimo gavimo dienos šalis gali paprašyti arbitražo teismo, kad jis savo sprendimo tekste pataisytų skaičiavimo, korektūros, tipografines arba panašaus pobūdžio klaidas ar praleidimus, – tuo tikslu ji kitai šaliai ir arbitražo teismui išsiunčia pranešimą per Tarptautinį biurą. Jei arbitražo teismas mano, kad toks prašymas yra pagrįstas, jis tokias pataisas atlieka per 45 dienas nuo prašymo gavimo. Gavus prašymą IV.2 straipsnio 6 dalyje nustatyto termino skaičiavimas nesustabdomas.
2. Arbitražo teismas per 30 dienų nuo pranešimo apie savo sprendimą 1 dalyje nurodytas pataisas gali atlikti savo iniciatyva.
3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pataisos atliekamos raštu ir yra neatskiriama sprendimo dalis. Taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.6 STRAIPSNIS

Arbitrų honorarai

1. IV.7 straipsnyje nurodyti honorarai turi būti pagrįsti, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, arbitrų jai skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.
2. Parengiamas ir prireikus atnaujinamas sąrašas, kuriame nurodomos dienos kompensacijos ir didžiausias bei mažiausias valandų skaičius, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat Susitarimui dėl sveikatos, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Jungtinis komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaušina Susitarimo taikymo tikslais.

IV.7 STRAIPSNIS

Išlaidos

1. Kiekviena šalis padengia savo išlaidas ir pusę arbitražo teismo išlaidų.
2. Arbitražo teismas savo išlaidas nustato sprendime dėl bylos esmės. Šias išlaidas sudaro tik:
 - a) arbitrų honorarai, kurie nurodomi atskirai kiekvienam arbitrai ir kuriuos nustato pats arbitražo teismas pagal IV.6 straipsnį;
 - b) arbitrų patirtos kelionių ir kitos išlaidos ir

c) Tarptautiniam biurui mokami mokesčiai ir jo išlaidos.

3. 2 dalyje nurodytos išlaidos turi būti pagrįstos, atsižvelgiant į ginčo sumą, ginčo sudėtingumą, arbitrų bei arbitražo teismo paskirtų ekspertų jam skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.

IV.8 STRAIPSNIS

Išlaidoms padengti įnešama suma

1. Arbitražo pradžioje Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad kiekviena šalis iš anksto įneštų vienodą sumą, kuri laikoma IV.7 straipsnio 2 dalyje nurodytų išlaidų avansiniu apmokėjimu.

2. Vykstant arbitražo procedūrai, Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad šalys, be 1 dalyje nurodytų sumų, įneštų papildomas sumas.

3. Visos sumos, kurias šalys įneša pagal šį straipsnį, pervedamos Tarptautiniam biurui, o šis jas išmoka faktiškai patirtoms išlaidoms, visų pirma įskaitant arbitrų honorarus ir Tarptautiniam biurui mokamus mokesčius, padengti.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

V.1 STRAIPSNIS

Pakeitimai

Jungtinis komitetas savo sprendimu gali priimti šio Protokolo pakeitimus.